

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

ΣΟΥΛΤΑΝΙΤΕΑ Ν ΚΩΣΤΗ. Ἀκριβῶς τὸ μεσονύκτιον τῆς 16 Ἀπριλίου ε. ε., παρέδιδε τὸ πνεῦμα, πλήρης ἡμερῶν, ἡ ἔξοχος γυνὴ **Σουλτανίτσα Ν. Κωστή**, χήρα ἐκ δευτέρου γάμου τοῦ ἀειμνήστου **Νικολάου Κωστή**, διακεκριμένου ἐπιστήμονος καὶ ἀρχιάτρου τῶν Βασιλέων Ὁθωνος καὶ Ἀμαλίας, οὗ τὸ ὄνομα θὰ μνημονεύηται ἀείποτε ὡς ἐνὸς τῶν πρώτων ἐπιστημόνων τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος καὶ ἐπὶ φιλανθρωπικωτάτοις αἰσθήμασι διακριθέντος ἀνδρός. Ἡ «**Ποικίλη Στοά**», ὡς ἔργον καθαρῶς φιλογικόν, ἐκπροσωποῦν ἐφ' ὅσον τὰ μέσα τῆς παρ' ἡμῖν καρκινωματούσης προόδου ἐπιτρέπουσι, συμπάσης τῆς κοινωνίας τὰ αἰσθήματα, ἰδίαν ὅλως ὀφείλει τιμὴν πρὸς τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς ταύτης. Οὕτω δημοσιεύουσα καλλιστην τῆς ἀειμνήστου **Σ. Ν. Κωστή** εἰκόνα, χαρὰ χεῖσαν ἐπὶ τῇ βάσει διασωθέντος μόνου ἀντιτύπου νεωτέρας ἡλικίας, καὶ παραθέτουσα τὰς γραμμὰς ταύτας, ἀποδίδει ὀφειλόμενον σεβασμὸν πρὸς τὴν μεταστῆσαν ἐκ τῆς ζωῆς ταύτης ἔγκριτον Δέσποιναν, καὶ καταλιποῦσαν μνήμην προσφιλῇ πᾶσι τοῖς περὶ αὐτὴν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ ἔργα πολυτίμως συνεργασθεῖσιν αὐτῇ.

Θυγάτηρ ἐγκρίτου ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἐν τοῖς γράμμασιν ἀνδρός, τοῦ πολλοῦ **Ἰακώβου Ῥίξου τοῦ Νερούλου**, διεκρίθη δι' ὅλης τῆς ἀξιοζήλου καὶ ἀνυποκρίτου εὐγενείας τῶν γυναικῶν τῆς παρελθούσης γενεᾶς, διὰ τῆς σφρόνους καὶ βασίμου παιδείας, ἐν ἣ ἀντρέφοντο αἱ θυγατέρες τῶν πάντων ἡμῶν. Κεκτημένη πνεῦμα καὶ αἴσθημα σπανίως, ἂν μὴ μοναδικῶς συναντώμενον εἰς τὸν βίον τῶν νεωτέρων παρ' ἡμῖν χρόνων, ἀπέβη χρησιμωτάτη εἰς τὴν ἐξόχως τιμῶσαν τὸ ὄνομα αὐτῆς Κοινωνίαν. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς κοινωνικῆς αὐτῆς χρησιμότητος ἐν τῷ ἐπιπόνῳ φιλανθρωπικῷ καὶ φιλοπαιδευτικῷ ἔργῳ τῆς ἀναγεννομένης πατρίδος, ἀξία ἰδίας μνήμης εἶνε ἡ ἐργασία τῆς ἀειμνήστου **Σουλτανίτσας Ν. Κωστή** ἐν τῷ παρ' ἡμῖν λαμπρῷ καθιδρύματι, τῷ **Ἀμαλειῷ Ὁρφανοτροφείῳ** τῶν Κορασίων. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς αἰδίου Ζωῆς Σούτσου, ὁμοφώνως ἐκλήθη εἰς τὴν προεδρείαν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ **Ἀμαλείου Ὁρφανοτροφείου**, εἰς τὴν προαγωγὴν δ' αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν πεφωτισμένην καὶ ἐξαίρετον διεύθυνσιν, ἀφιέρωσε καὶ τὰς τελευταίας τοῦ βίου αὐτῆς ἡμέρας. Ἐν τῷ ἐπιφανεστάτῳ τούτῳ καὶ εὐεργετικωτάτῳ καταστήματι, ἡ **Σ. Ν. Κωστή** ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ὀλόκληρον, διετέλεσε μέλος τῆς προϊσταμένης ἐπιτροπῆς, κληθεῖσα τὸν Νοέμβριον τοῦ 1860 ὑπὸ τῆς Βασιλίσσης Ἀμαλίας, προεδρεῖν ὡς προσωρινῶς ἐπὶ τρία ἔτη, καὶ ἔτι ἐπὶ ἑπταετίαν ὀλόκληρον ἐξόχως ἐργασθεῖσα ὡς πρόεδρος αὐτοῦ. Ἀείποτε θὰ εὐλογῇται τὸ ὄνομα τῆς ἀειμνήστου γυναικὸς ταύτης, τὸ ἀρρήκτως συνδεθὲν μετὰ τῆς ἀναδιώσεως καὶ προόδου τοῦ διακεκριμένου τούτου τῆς ἐλληνικῆς Κοινωνίας κέντρου, ἐν ᾧ ἐπὶ τέταρτον ὀλόκληρον αἰῶνος ἡ **Σ. Ν. Κωστή** περιέβαλε τὰ ἅμμοιρα πάσης στοργῆς πλάσματα καὶ ἡγάγησεν, ὡς ἀληθὴς μήτηρ.

Ἐν τῷ **Ἀμαλειῷ** θέλει παραμείνει ἀνεξάλειπτος ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐγκαρδίου ἐνδοφρόντος, τοῦ ἐνθέρμου ἐνθουσιασμοῦ, τῆς παραδειγματικῆς νοημοσύνης καὶ τῆς μοναδικῆς ἀφοσιώσεως, ἧς τὰ εὐεργετικὰ φίλτρα, μετὰ ἱερᾶς μανίας, διέσωσαν ἑκατοντάδας ὀρφανῶν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ἀσύλῳ, καὶ διεφύλαξαν ἄχρι τέλους ἐν ὑψηλῇ περιωπῇ τὰς ἀρετὰς τῆς ἀειμνήστου **Σ. Ν. Κωστή**, καθ' ὅλα ἀξίας τῆς ἐνδόξου καταγωγῆς τῆς καὶ τοῦ οὐδέποτε λησμονουμένου ἐξόχου ἀνδρός καὶ ἐπιστήμονος, οὗ ὑπῆρξε σύζυγος.

Ἡ ἐργασία καὶ αἱ πράξεις ἐν γένει τῆς **Σουλτανίτσας Ν. Κωστή**, θέλουσιν ἀνα-

γραφῇ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ πολιτισμοῦ ἀγώνων ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλλάδι, ἐν δὲ τῇ ψυχῇ τῶν ὁρμῶν τοῦ Ἀμαλίου θέλει παραμείνῃ ἄσβεστον τὸ αἶσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν μητέρα.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς **Σ. Ν. Κωστῆ** ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία ἐξεδήλωσε βαθύτατην θλίψιν καὶ ἔχυσεν εἰλικρινὲς δάκρυ πολλῆς συμπαθείας καὶ ἀγάπης.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΡΑΪΝΕΚ. Πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τὴν μνήμην τῆς ἐπιφανοῦς ταύτης Ἑλληνίδος ἰδοὺν ὅλως ὀφείλει τιμῇ τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον. Ἐν τῷ προσώπῳ τῆς **Εὐφροσύνης Ράινεκ** μετὰ τῆς ἀειμνήστου **Σουλτανίτσας Ν. Κωστῆ**, ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία ἀπεστερήθη τὸ ἔτος τοῦτο δύο διακεκριμένων γυναικῶν, ὧν ὁ βίος δὲν παρῆλθεν ἄνευ πολυτίμου ἐργασίας, ἀλλὰ συνεδέθη μετὰ μεγίστης στοργῆς πρὸς πᾶν ὥραϊον ἔργον καὶ πᾶσαν κοινωφελῆ πρᾶξιν. Ἄν ᾔνε ἀληθὲς ὅτι ἡ ἱστορία τῶν ἔθνων δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὰ πολιτικὰ γεγονότα, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰ γεγονότα ἐκείνα, δι' ὧν ἐκδηλοῦται ἡ ἐργασία ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὸ κοπιῶδες τοῦτο ἔργον τῆς προόδου τῆς νέας ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἡ φιλοτιμία καὶ διαπρεπὲς ἐργασία τῆς **Εὐφροσύνης Ράινεκ** κατέλειπεν εὐγενῆ ὑποδείγματα ἀρετῶν πολυτίμων, διὰ τε τοῦ χαρκτηρος αὐτῆς καὶ τῆς ἀληθοῦς εὐσπλαγχνίας, ἀνταξίας τῶν παραδόσεων τῶν μεγάλων καὶ εὐγενεστάτων γενῶν, εἰς ἃ περιόλεπτος ἀνῆκεν. Ὑπῆρξεν ἀληθὴς τύπος χριστιανῆς, ἐναρέτου, ἐλεήμονος καὶ ἐκτάκτως γενναίας καρδίας, ἐν τε αὐτῇ καὶ τῇ μορφῇ αὐτῆς μέχρι τῆς ὑστάτης πνοῆς διασώσασα πλήρη τὴν ἑκκрасιν ἑλληνίδος γυναικός, ἀναλόγου πάντοτε πρὸς τὰς ἱστορικὰς περιπετείας, αἵτινες παρεκκοινοῦσι τὸ ἐπιφανὲς ὄνομα τοῦ οἴκου τῆς. **Χήρα** τοῦ ἀειμνήστου φιλέλληνος στρατηγοῦ **Ράινεκ** καὶ τελευταία ἐπιζητήσασα ἐκ τῶν τριῶν ἀδελφῶν τοῦ ἐνδόξου **Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου** μετέλαβε τῶν δραματικῶν περιπετειῶν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος, ὡς πάντες οἱ ἀνέκοντες εἰς τὴν ἀθνήκτον ἐκείνην γενεάν. Καθ' ἣν ἡμέραν ἐξεργάγη ἡ ἑλληνικὴ ἐπαναστάσις, ἡ οἰκογένεια τῆς ἀειμνήστου **Εὐφροσύνης Ράινεκ** διέτριβεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὡς ἔτο δ' ἐπόμενον οἱ διωγμοὶ τῆς Τουρκικῆς ἐξουσίας ἐμελλον νὰ στραφῶσι κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἐν τοῖς πρώτοις παρέστησαν ὡς ἐργάται τῆς Ἑθνικῆς ἐξεγέρσεως. Ἡ οἰκογένεια, ἥτις ὡς υἱὸν καὶ ἐπιφανῆ ἀντιπρόσωπον ἐλογίζετο τὸν **Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον**, ἤδη ἀγωνιζόμενον τὸν εὐκλεῆ ἀγῶνα ἐν τῇ ἐπαναστατησάσῃ Ἑλλάδι, πεπρωμένος ὥριζετο ἐν ταῖς πρώταις πρὸς διωγμὸν. Παρὰ τῆς ἐξηγριωμένης Τουρκικῆς ἐξουσίας ἀπεχσισθῆ καὶ διετῆχθῃ ἡ ἐξολοθρευσις αὐτῆς, ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ ἐπιβολὴ τῆς ἐξωργισμένης κατακτητικῆς δὲν συνετελέσθη πλήρης. Ἡ οἰκογένεια τοῦ **Μαυροκορδάτου**, ἐγκαίρως παρὰ φίλων εἰδοποιηθεῖσα ἔφυγε τῆς πατρικῆς οἰκίας, ἥτις μετ' ὀλίγον διηρπύγη. Καὶ ἔσωσαν μὲν τὴν ζωὴν αὐτῶν ἡ μήτηρ καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτῆς **Εὐφροσύνη** καὶ **Αἰκατερίνα**, ἀλλ' ἐπὶ ἔτη ἐκρύπτοντο εἰς τὰ περίε τῆς Κωνσταντινουπόλεως χωρία, φεύγουσαι τὴν ἀναζητήσιν τῶν Τούρκων, μέχρι τῆς εὐτυχῆς στιγμῆς, καθ' ἣν τῇ φροντίδι τοῦ Ἀγγλοῦ ἱερέως **Λίδις**, μυρῶν διελθοῦσαι κινδύνους καὶ δραματικώτατα ὑποστάσαι μαρτύρια, κατώρθωσαν αἱ δύο ἀδελφαὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν **Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ**. Ἐν Ἑλλάδι μετέσχον ἀμφοτέραι αἱ ἀδελφαὶ τῶν θειῶν καὶ τῶν περιπετειῶν τοῦ ἐθνικοῦ πολέμου. Μετ' ὀλίγον ἡ μὲν μία τῶν δύο ἀδελφῶν **Αἰκατερίνα**, συνεζεύγνυτο ἐπιφανεῖ ἀγωνιστῇ τῷ αἰσιμῷ **Σταυρίδῳ Τριχοῦτῃ**, ἡ δ' ἑτέρα **Εὐφροσύνη** συνεζεύγνυτο βραδύτερον, ἐν ἔτει 1831, τῷ ἀριστῷ φιλέλληني καὶ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος μετασχόντος τῶν πολέμων τοῦ ἀγωνιζομένου ἔθνους καὶ ἀνέκαθεν στενῇ φιλίᾳ συνδεθέντος τῷ **Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ**, τῷ ἀειμνήστῳ ἐκ Γερμανίας φιλέλληني, στρατηγῷ δὲ ἀποβιώσαντι **Ράινεκ**.

Τοιοῦτον στελισμὸν καὶ πλήρη κόσμον ἀρετῶν συγκεντροῦσα ἡ **Εὐφροσύνη Ράινεκ**

νεκ. ἐξέθρεψε τὰ ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ σήμερον διαπρεπεῖς κατέχοντα θέσεις τέκνα αὐτῆς, ἐν αἰσθημασιν ὅλως ἑλληνοπρεπεῖσι, μεταδώσασα ἀκριβῶς ἅπαντα τὰ χαρίσματα τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ τὰς γνησίας ἑλληνικὰς ἀρετὰς τῆς, αἵτινες διετήρησαν αὐτὴ πρὸς τοῦσδε μεταξὺ τῶν συγχρόνων γυναικῶν θέσιν.

Ἀπεβίωσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 4 Ἰανουαρίου, ὅπου παρέμενε πρὸ ἐτῶν μακρῶν, παρὰ τῇ διαπρεπεῖ αὐτῆς θυγατρὶ κυρία *Mina* Ἀριστείδου *Baltatzli*, κυρία ἀείποτε διακριθεῖσα ἐπ' ἀρεταῖς φιланθρωπίας καὶ ἀγαθότητος, θαυμαζομένη δὲ ἐπὶ εὐφυΐᾳ καὶ παικίλῃ παιδείᾳ. Ἐκεῖ ἡ κηδεῖα τοῦ λειψάνου αὐτῆς ἐτελέσθη μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἐν μέσῳ τοῦ εἰλικρινοῦς πένθους τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Εἴη ἀγῆρως ἡ μνήμη τῆς διαπρεποῦς ὄντως καὶ χριστιανικωτάτης γυναικὸς! Εὐλογημένη ἡ μνήμη τοιοῦτων ἑλληνίδων μητέρων. Εὐδαίμων ἡ γυνὴ ἐκεῖνη, ἥτις εἰς τὸ τέρμα τοῦ βίου ἀφικομένη, ἀφίνει τῶν ἀρετῶν αὐτῆς ἀνεξίτηλα ἔχνη καὶ τὴν μνήμην αὐτῆς προσφιλῇ τοῖς ἐπιζῶσιν, ὡς ἡ ἀειμνήστος **Εὐφροσύνη Ράινεκ**.

ANNA IQ. MAYPOY. Ὁ βίος τῆς ἀειμνήστου Ἀννης Β *Μαύρου*, ἐπληρώθη πάσης ἀσκήσεως τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ πάσης εὐγενείας περὶ τοὺς τρόπους πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ πρὸς τοὺς διακεκριμένους φίλους, οὓς παρ' αὐτῇ συνήγαγεν ἡ εὐπροσηγορία καὶ εὐεργετικὴ παροχὴ τοῦ ἐγκρίτου αὐτῆς οἴκου. Ἡτύχησεν ἵνα ἀπολαύσῃ παντὸς ἐφικτοῦ ἐπὶ γῆς ἀγαθοῦ, καὶ ἡ εὐτυχία αὕτη ὑπῆρξεν ἀνταξία ἀμοιβῇ εἰς τὸν ἐνἄρτεον βίον τῆς Ἀννης Ι. *Μαύρου*. Ἐν τῇ παρ' ἡμῖν κοινωνίᾳ ἱκανὰ ἔτη βιώσασα, διεκρίθη ἐπὶ ἐξόχῳ ἀρετῇ, μοναδικῇ φιλοστοργίᾳ καὶ σπανίᾳ ἀγαθότητι καρδίας. Ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ γενικοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐγκαρδίου ἀγάπης οὐ μόνον τῶν πολλῶν διακεκριμένων αὐτῆς συγγενῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν οἰκογενειακῶν αὐτῆς φίλων, οἵτινες ἐξετίμων μεγάλως τὰς περικοσμοῦσας τὴν σεβασμίαν καὶ ἐνάρετον πολιτίδα ἀρετῆς καὶ τὴν εὐγένειαν τοῦ χαρακτῆρος. Ἐλέχθη, καὶ ἐλέχθη λίαν εὐλόγως, ὅτι «αἱ μητέρες πρὸ πάντων παρασκευάζουσι τοὺς χρηστοὺς ἄνδρας» πρὸς ἀποδείξιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς τοιαύτης ἀληθείας καὶ γνώμης, ἥδυνά τοις ν' ἀπαριθμηθῇ μέγιστον ἀριθμὸν ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπῆρξαν τὸ καύχημα τῆς ἐαυτῶν πατρὶδος καὶ τῶν ὁμοίων ἡ ἀνατροπὴ ὑπῆρξεν ἔργον ἀποκλειστικῶς τῶν μητέρων. Μεταξὺ τῶν μητέρων, αἵτινες ἡτύχησαν νὰ θεωρήσωσι τὰ ἐαυτῶν τέκνα, ὡς κόσμουν τοῦ βίου των, ἡ **Ἀννα Ἰω. Μαύρου** ἐξείρετο ὅλως καὶ ἐπιζήλον κατέχει θέσιν. Σπανίως γυνὴ, ὡς ἡ ἀειμνήστος αὕτη δέσποινα, ἐνέπνευσε διὰ τῶν παρδειγμάτων τοῦ σεμνοῦ αὐτῆς βίου, διὰ τῆς ἐγκαρτερήσεώς της ἐν ταῖς δοκιμασίαις τοῦ βίου καὶ διὰ τῶν ἀπαρεγκλίτων ἐντολῶν της, τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀρετὴν. Ὡς οἰκοδέσποινα καὶ γυνὴ χρηστὴ διέπρεψεν, παραμείνας μέχρι τέλους ἐν θρησκευτικῇ ἀφοσίωσει εἰς τὰ πάτρια ἥθη καὶ ἔθιμα, ὡς ὅσας ἐν μέσῳ τοῦ τῆς πολιτείας κατακλεισμοῦ, οὓς ὁ ὑπογράμμος τῆς ἀγαθότητος καὶ πεφωτισμένης διαβιώσεως, τῶν ἀπαρτιτῶν τούτων θεμελίων, ἐφ' ὧν ἀσφαλῶς δύνανται νὰ ἐρείσθῃ ἡ πλήρης εὐδαιμονία τοῦ οἴκου.

Θυγάτηρ τοῦ ἐν Ὀδυσσῶ βαθυπλούτου μεγαλεμπόρου *Δημητρίου Ἰγγιλέση*, οὗτινος ὁ ἀρχαῖος καὶ περιφανὴς ἐμπορικὸς οἶκος ἐξυηρέτησεν ἐπὶ μακρὰ ἔτη, εἶπερ τις καὶ ἄλλος, τὴν ἑλληνικὴν ναυτιλίαν, ἀνέδειξε δὲ πλείστους διαπρεπεῖς οἴκους, οἵτινες σήμερον εἰσὶ τὸ καύχημα τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου, εἰ καὶ ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη ἐν Ῥωσσίᾳ, τυχοῦσα ἰδιωξούσης ἀγωγῆς, ὅμως τὸ γεγονός τοῦτο οὐδὲως ἔσχυσε νὰ μεταβάλλῃ καὶ τὴν ἑλληνοκωτάτην αὐτῆς καρδίαν. Πάντοτε ἐξεδήλωσεν ἰδίαν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα ἡμῶν, καὶ εἰς τὰ χρώματα αὐτῆς ἐπὶ μακρὸν ζήσασα, ὑπῆρξε πολῦτιμος εἰς πᾶσαν εὐγενῆ ἰδέαν καὶ διαρκῆ ἀρωγὴν εἰς πάντα φιλότιμον σκοπόν. Νυμφευθεῖσα μετὰ διακεκριμένου συζύγου, τοῦ ἀειμνήστου *Ἰωάννου Μαύρου*, καὶ κατὰ τὰς μὴτερ ἀρίστων

τέκνων, ἐν εἶχεν ὄνειρον, ἦν ἀνθρώπη ταῦτα ἑλληνιστὶ καὶ ἀποκαταστήσῃ ἐν Ἑλλάδι, ἐν τῇ μικρᾷ μὲν ἀλλὰ μεγάλονύμφῃ ταύτῃ γυνίκα, τῇ ἐχοῦσῃ τὴν μαγεῖαν ν' ἀγαπᾶται καὶ νὰ ἐπιθυμῆται ἐγκαρδίως ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἁλλοδαπῇ τέκνων αὐτῆς. Οὕτως ἀγαπητὴ ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, χριστιανικώτατον διελθοῦσα βίον, εἶδε τὸν ὑποκάρδιον αὐτῆς πόθον τελείως ἐκπληρωθέντα.

Ἄρ' οὐτο ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ αἰῶνος κατέλειπεν ὁ εὐπατρίδης καὶ γενναῖός ποιος οἶκος τῆς ἀειμνήστου Ἀρρῆς *I. Μαύρου* τὴν γεννέθλιον γῆν, τὸν ἐμπολαῖον Ἑρμῆν ἐν Ὀδυσσῶ θεραπείων, οὐδέποτε ἐπελάθετο τῆς Ἑλλάδος καθόλου καὶ μάλιστα τῆς ἰδίας πατρίδος Πάρου. Ἀνέκαθεν καὶ ἀδιαλείπτως ἐξεδήλωσε τοῦτο διὰ τῶν παντοίων καὶ γενναίων εἰσφορῶν του, ποικίλως εὐεργετήσας πᾶν φιланθρωπικὸν ἔθρυμα καὶ πάντα ἐθνωφελῆ σκοπόν. Ἐν πάσῃ ἐποχῇ, ἐν ᾗ ἐπεκαλεῖτο ἡ πατρίς τὴν προστασίαν τῶν ἀπανταχοῦ τέκνων αὐτῆς, ἡ οἰκογένεια τῆς ἀειμνήστου Ἀρρῆς *I. Μαύρου*, οὐδέποτε παρῆθε τὴν ἀνάμνησιν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τε τὴν γενέτειραν χώραν καὶ πρὸς τὴν ὅλην Ἑλλάδα. Ἀείποτε αἱ πράξεις τοῦ φιλανθρώπου οἴκου τῆς Ἀρρῆς *I. Μαύρου*, ἐξεδήλωσαν ἐπαρκῶς τὰς εἰλικρινεῖς τῆς καρδίας ἐκάστου τῶν μελῶν αὐτῆς ὑπαγορεύσεις. Ὁ οἶκος Μαύρου πάντοτε ἀνεδείχθη ἀντάξιός τῆς πατρικῆς παραδόσεως, πρωτηγωνίστησε δὲ ἐν πάσῃ ἐθνικῇ ἐπιβολῇ καὶ πάσῃ πατριωτικῇ ἐνεργείᾳ, γενόμενος σὺν ἄλλοις ἐν τῶν λυσιτελῶν καὶ ἐνεργῶν κέντρων τῆς ἑλληνικῆς δράσεως ἐν τῷ ἔξω κόσμῳ.

Ὁ βίος τῆς εὐγενοῦς ταύτης γυναικὸς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀξιωματικὸν παράδειγμα ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις. Εὐτυχὴς ὁ τυγχάνων οἶκος ἡ ἐνάρετος αὕτη γυνὴ τελευτῆς· τοιαύτη τελευτὴ εἶναι ἀληθὴς πανήγυρις καὶ ἀληθὴς ἐπιστροφή τῆς ψυχῆς εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῆς ἀνάπαυσιν.

Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 22^ῃ Φεβρουαρίου 1885 ἐν ἡλικίᾳ ἐξήκοντα ἔξ ἑτῶν.

ΕΛΕΝΗ Ν. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ. Ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐξαφανίζεται ἐπὶ μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ὁ ἐξείρετος τύπος τῶν ἀρχαῖκων οἰκοδεσποινῶν, αἵτινες ἐδημιούργησαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν τὴν πρώτην καὶ ἀδιαμφισβήτητον φήμην μεταξὺ πάντων τῶν ἐθνῶν.

Ἐν τῇ τάξει τῶν εὐγενῶν τούτων γυναικῶν, ἀνήκει ἡ **Ε. Ν. Παππαδοπούλου**, μήτηρ τοῦ παρ' ἡμῖν ἀξιοτίμου ἐρέτου κ. Β. Παππαδοπούλου καὶ τοῦ εὐγενοῦς καὶ διακεκριμένου δημάρχου Μεσολογγίου κ. Ἡλ. Παππαδοπούλου. Ἐν τῷ κοινωνικῷ κόσμῳ ἡ ἐνάρετος αὕτη καὶ πολύτιμος δέσποινα παρέσχεν εὐγενῇ ὑποδείγματα, σπανίας μητρικῆς ἀφροσύσεως, ἐπὶ πᾶσι δὲ τύπον ἀληθῆ συζύγου καὶ μητρός. Ἀτυχῶς παρ' ἡμῖν ἐννοεῖται τοσοῦτον περιορισμένος ὁ σκοπὸς τοῦ ἐν γένει βίου τῆς γυναικὸς, ὥστε ἡ ὑπαρξὶς ἀξιαγάστων τύπων, εἶναι τι σπάνιον, ἂν μὴ ὅπως ἄνωστον. Ὁ μητρικὸς ἐκεῖνος ἐνθουσιασμός, ὁ συντελὼν εἰς διαμόρφωσιν τοῦ σεμνοῦ ἥθους καὶ εἰς εὐγενῆ διάπλασιν, τὸ μέγα ἐκεῖνο αἶσθημα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς θετικῆς καὶ ἐναρέτου ἐργασίας, ὁλονὲν ἐξαφανίζεται πρὸ τῶν ἀπατήσεων τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἡθικοδιδασκάλων. Ἐν τῇ ἐποχῇ ἄλλων χρόνων, ἡ διδασκαλία τῆς ἠθικῆς, ἔφερε ἄλλας βάσεις, ἂς βλέπομεν δυστυχῶς παρωρωμένας ἢ ὀλιγορουμένας σήμερον. Ἦτο πλήρης καὶ ἀληθὴς διδασκαλία εὐσεβείας, ἀδιστάστως συνδεμένης μετὰ τοῦ καθόλου ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου. Ἐν τῇ ἐν γένει πλήρει αὐτυχιῶν καὶ δεινῶν περιπετειῶν ζωῇ αὐτῆς, ἡ **Ἑλένη Ν. Παππαδοπούλου**, διεκρίθη διὰ τοῦ φιλανθρωποτάτου αὐτῆς ἐγγύου περὶ τὴν ἐξέσκησιν τῶν μᾶλλον ὑψηλῶν καὶ χριστιανικῶν ἀρετῶν.

Ἐγεννήθη ἐν Στεμνῷ πρωτεοῦσῃ τοῦ δήμου Ὀλυνείας τῆς ἐπαρχίας Μεσολογγίου ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως· ὁ πατὴρ αὐτῆς Δημήτριος Τσιμπουράκης κατήγετο ἐκ Στεμνῆς καὶ ἀνήκεν εἰς τὴν ἐπιφανῆ καὶ τότε καὶ νῦν οἰκογένοιον Τσιμπουράκη, ἐρομένου δ' οὗτος κατὰ τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τινὰ ἀψιμαχίαν μεταξὺ Τούρ-

κων και Ἑλλήνων παρὰ τὸ Αἰτωλικόν. Ἡ μήτηρ αὐτῆς Ἀγγελικὴ κατήγετο ἐκ Μεσολογίου καὶ ἀνήκεν εἰς τὴν κάλλιστον μέρος διαδραματίσασαν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν οἰκογένειαν Σιδέρη, διότι εἰς μὲν τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς ὁ Δημήτριος Σιδέρης φρούραρχος ὦν τοῦ Μεσολογίου, ἐφονεύθη κατὰ τὴν πολιορκίαν, ἕτερος ὁ Κωνσταντῖνος κατεσφάγη εἰς τὴν κατὰ τὸ Πέτα μάχην, καὶ τρίτος ὁ Παῦλος ἰατρός, ἐκλεχθεὶς ὡς πληρεξούσιος Μεσολογίου τότε, ἀπεβίωσεν· δύο ἕτεροι ἀδελφοὶ αὐτῆς, ἀπεβίωσαν κατόπιν. Χηρεύσασα ἡ Ἀγγελικὴ λίαν πρωΐμως, ὤλην τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἔδωκε περὶ τὴν ἀνατροφὴν τῆς μόνης θυγατρὸς τῆς Ἑλένης, ἥτις ὑπανδρευθεῖσα μετὰ τοῦ ἀειμνήστου καὶ διακεκριμένου τότε ἐνταῦθα καθηγητοῦ Νικολάου Παπαδοπούλου περὶ τὸ 1843, διέπρεψεν, ὡς γυνὴ πολυτίμων αἰσθημάτων καὶ ἐξαιρέτων ἀρετῶν.

Πλήρης χριστιανικῶν ἀρετῶν, παρέσχεν αἰετοτε αὐτὴν ἀκάματον προστάτην καὶ ἀρωγὸν τῶν βοηθείας δεομένων καὶ συμπαθεῖ παρήγορον τῶν θλιβομένων ἐν δεινοῖς. Ἐριεμένη πάντοτε, ὡς γυνὴ ἀρχαϊκῶν ἀρετῶν καὶ αὐστηρᾶς ἠθικῆς, νὰ ἐλέγχῃ καὶ νὰ νοουθετῇ τοὺς ἐλέγχων καὶ παραινέσεως ἀξιούς, οὐδέποτε ἐλέγχουσα ἐπὶ κραινεν, οὐδὲ παραινύσασα ἡνία, διότι εἶχεν ἐν τῇ ἐκφράσει αὐτῆς τὴν δύναμιν, νὰ συγκερνήτῃ τὸ τραχὺ μετὰ τοῦ ἡδέος καὶ τὸ ὠφέλιμον μετὰ τοῦ ἀρεστοῦ. Γυνὴ ἀληθοῦς ἀξίας, κατεδίχθη πρότυπον ἐναρέτου δεσποίνης καὶ τύπος ἀξιόλογος εὐγενοῦς ἑλληνίδος. Ἀπέθανεν ἐν Μεσολογίῳ ταφεῖσα μεγαλοπρεπέστατα τῇ 27ῃ Μαρτίου τοῦ 1885.

ΕΛΕΝΗ Π. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗ. Ἡ μεγάλη ἐποχὴ τοῦ 1821 αἰετοτε δημιουργεῖ νέας ἀναμνήσεις καὶ ἀνακαλύπτει ἔξοχα διδάγματα πατριωτισμοῦ καὶ μεγάλων ἀρῶν. Ὁ Ἕλλην πάντοτε θ' ἀποκαλύπτεται ἐνώπιον τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀναμνήσεως, ἥτις συνδέει τὰ διεσπαρμένα μέλη τοῦ ἑλληνισμοῦ ὑπὸ ἐν σύνθημα καὶ μίαν σημαίαν. Ἐὰν ἡ σημαία αὕτη ἐκυμμάτιζεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου, θὰ ἐπαρηγόρει καὶ θὰ ἠλέκτριζε τοὺς περὶ αὐτοῦ δοῦλους· ἀλλ' εἶναι κάτωθεν αὐτοῦ, ἵνα ἐπὶ τῶν μυστηριωδῶν πτυχῶν τῆς μελετῶσιν οἱ ἄνθρωποι τὸ Ἑθνικὸν καθήκον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τῆς καρδίας ἐκάστου Ἕλληνας εἶναι γεγραμμένον μὲ τιμὴν καὶ μὲ δόξαν.

Καὶ λόγῳ οἰκογενειακῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἰδίων ἀτομικῶν ἐκδουλεύσεων ἀνήκει εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ **Ἑλένη Π. Καλαΐσάκη**. Μήτηρ τοῦ ἐν Χανίοις ἀξιοτίμου φίλου ἱατροῦ καὶ ἀρίστου ἡμῶν συνεργάτου κ. Γεωργίου Καλαΐσάκη, ἐγεννήθη τῇ 1806. Εἴδεν ἰδίῳις ὅμασι τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ ὑπέστη τὰς κκουχίας καὶ ταλαιπωρίας αὐτῆς. Ὁ πατήρ καὶ θεὸς αὐτῆς κατεσφάγησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς ἐπαναστάσεως. Ἐν καιρῷ τοῦ ἀγῶνος μετὰ τῆς ἐπιζώσεως ἔτι μικροτέρας αὐτῆς ἀδελφῆς παρρηκολοῦει εἰς τὰ ὄρη τοὺς ἄλλους ἀδελφούς τῆς, πολλάκις δὲ συνέπεσε καταδιωκόμεναι ὑπὸ τῶν Τούρκων νὰ μείνωσι μόναι ἀκροστάτευτοι καὶ ἔρημοι πᾶσης ἀρωγῆς.

Ἡ **Ε. Π. Καλαΐσάκη** ὑπῆρξε τύπος ἀληθοῦς γυναικὸς χριστιανῆς, εὐγενῆς εἰς τὴν ὄψιν, εὐγενῆς εἰς τὴν ψυχὴν, ἐμπνέουσα μέχρι ἐσχάτων διὰ τοῦ ἐπιβάλλοντος αὐτῆς ἥθους, τ' ὁποῖον καὶ μόνον ἐπιδεικνύει διαμορφὴν, καὶ διαπλάττει. Διεκρίθη διὰ τὴν χρηστότητα τοῦ βίου αὐτῆς, τὴν εὐγένειαν τῶν τρόπων καὶ τὴν ἔμφυτον οὐσίτητα τῆς διανοίας αὐτῆς. Ἦτο καθαρῶτατος τύπος εὐγενοῦς καὶ φιλοπάτριδος γυναικὸς, διατηρήσασα μέχρι τῆς αἰῶνος τὴν ἀπλοικὴν χάριν τῶν πατρώων ἡρώων, τὸ εἰς ἄκρον φιλόξενον καὶ φιλόανθρωπον αἶσθημα, τὰς ἀρχαϊκὰς ἐν τῷ οἴκῳ ἀρετὰς καὶ τὴν ἀσθεστον στοργὴν πρὸς τὴν τιμαλφεῖ ἡμῖν καὶ πολυπαθεῖ Κρήτην, ἥς ὁ πόθος καὶ ἡ μνήμη ἐγένων ἐν τῇ ἀναιδέα αὐτῆς καρδίᾳ θερμὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τερπνοτάτας ἐλπίδας. Πιστὴ καὶ ἀφωσιωμένη σύζυγος παρραμείασα μέχρι τοῦ 1846, μετέσχε μετὰ παραδειγματικῆς φιλοτιμίας καὶ μετὰ θάρρους φιλοστόργου, πάντων τῶν εὐγενῶν κινδύνων καὶ περιπετειῶν τοῦ ἀγαθοῦ αὐτῆς οἴκου, οὕτινος ὑπῆρξε πάντοτε πολῦτιμος ἀρωγὸς καὶ ἐπικούρος ἐν συμφοραῖς καὶ κατὰ τοὺς ἐν τῷ σταδίῳ αὐτοῦ ἀγῶνας. Ἐγκαταλείψασα τὸν βίον ἐν Χανίοις τῆς Κρήτης

τὴν 19^{ην} Ἰουλίου τοῦ 1875, ἐν θαλερῷ καὶ σεμνῷ γήρατι, ἄφηκε σεπτὸν ὄνομα ἑλληνίδος, ἀξίας μνήμης καὶ πόθου διὰ τὰ χρηστὰ καὶ σπανιώτατα αὐτῆς πλεονεκτήματα.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ Κ. ΣΟΥΤΣΟΥ. Θυγάτηρ τοῦ μεγάλου διερμηνέως τῆς Πύλης Ἰωάννου Καλλιμάχου καὶ ἐγγονὴ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Ἰωάννου Καλλιμάχου ἢ Εὐφροσύνης Σούτσου, ὑπῆρξεν εἰς τῶν εὐγενεστέρων καὶ τῶν μᾶλλον καλλιεργημένων τύπων τοῦ διὰ τὴν χάριν καὶ τὴν ἐξοχότητα τῶν γυναικῶν αὐτοῦ ὀνομαστοῦ κύκλου τῶν μεγάλων φαναριωτικῶν οἰκογενειῶν. Εἰς τῶν πρὸς πατρός θεῶν τῆς Εὐφροσύνης Κ. Σούτσου, ὁ Σκαρλάτος Καλλιμάχης ἡγεμόνευσεν ἐνταύτῳ, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς ἦτο ἀδελφὴ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Ἀλεξάνδρου Μουρούζη. Λόγῳ καταγωγῆς ἡ ἐπιφανὴς αὕτη δέσποινα ἀνήκεν εἰς ἔξοχον οἰκογένειαν, ἐν δὲ τῷ ἱστορικῷ οὕτως εἰπεῖν πλασίῳ αὐτῆς φέρεται κόσμον εὐκλεοῦς ὀνόματος καὶ δόξης διακεκριμένης.

Ἐν ἐπισόδιον τοῦ βίου τῆς Εὐφροσύνης Σούτσου, ἀπομένει ἱκανῶς εὐγλωττον χαρακτηριστικὸν τῆς ἐνδόξου ἐποχῆς, καθ' ἣν αὕτη ἐξῆσεν ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς. Σὺζυγος πλέον οὖσα τοῦ λογίου Χατμάνου τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνου Σούτσου, συνεμερίσθη μετ' αὐτοῦ καὶ μετ' ἄλλων συγγενῶν τῆς τὴν ἐν Προύσση τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐξορίαν, καθ' ἣν ὁ μὲν θεὸς αὐτῆς ὁ ἡγεμὼν Σκαρλάτος Καλλιμάχης ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὡς ὀλίγον πρότερον εἶχε θανατωθῆ καὶ ὁ πατὴρ τῆς, ὁ δὲ πάππος αὐτῆς ἡγεμὼν Ἰωάννης Καλλιμάχης, ἀπέθανεν ὑπὸ λύπης εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἅπειρα δ' ἑτέρα γεγονότα διήλθον τότε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς. Ἐν τῷ βίῳ τῆς ἐξόχου ταύτης γυναικὸς ἀναγνωρίζεται κρίκος, διαρκὴς καὶ ἀλληλένδετος εὐγενῶν καὶ μεγαλοπραγμῶνων καθηκόντων. Τὴν τύχην αὐτῆς ἀείποτε συνεταύτισε μετὰ τῶν μεγάλων πράξεων καὶ περιπετειῶν τοῦ περιδόξου οἴκου τῆς, ἐν ᾗ ἐποχῇ τὸ πᾶν ἀπέβλεπε τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν.

Ἡ ἐν Ἑλληνίσι σεβαστὴ αὕτη γυνὴ, ἐκ τῶν ὀλιγίστων ἀπομεινάντων τελευταίων λειψάνων τῆς ἱστορικῆς τοῦ παρελθόντος γενεᾶς καὶ κατὰ τὴν νεότητά αὐτῆς καὶ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας καὶ μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ μακροῦ αὐτῆς βίου, διετήρησεν ἀκαμαῖα τὰ δόγματα τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀληθοῦς ἑλληνικῆς ἀρετῆς, ἥτις διέκρινε τὴν διαπρεπῆ ἐκείνην γενεάν τῆς φαναριωτικῆς ἀριστοκρατίας ἐν τῷ Γένει, ἐν δὲ τῷ προσώπῳ αὐτῆς διεφύλαξεν ἀπαραθῶτως τὴν πατρίδα καὶ ἐκ τοῦ διαπρεποῦς οἴκου τοῦ συζύγου αὐτῆς εὐγενεστάτας παραδόσεις, πολυτίμως καὶ καρτερικῶς καλλιεργήσασα αὐτὰς καὶ ἐν πᾶσι παραδειγματικῶς ἀναξία αὐτῶν ἀναδειχθεῖσα. Ταύτας τὰς ἀληθεῖς ἐμπνεύσεις παρέδωκε καὶ τοῖς ἀπογόνους αὐτῆς προσώποις διακεκριμένοι ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ ἐπὶ αἰσθήμασι ἐξαιρέτοις καὶ ἀγωγῇ διακεκριμένη.

Ἐπὶ μακρὸν εἰτα βιώσασα ἐν Ῥωσίᾳ, ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ καὶ τελευταῖον ἐν Ἀθῆναις, διήνησε βίον πανευδαίμονα, ἀπανταχοῦ διαπρέψασα ἐπὶ εὐφυίᾳ καὶ σπανίᾳ χάριτι ὁμιλίας καὶ συμπεριφορᾶς, ἀξιοπρεπεῖ καὶ εὐεργετικωτάτῃ ζωῇ. Οὕτω ἀπέθανε τὴν 19^{ην} Δεκεμβρίου τοῦ 1881 ἐν Ἀθῆναις μετὰ πλήρη τὴν ἀληθῆ συνειδησιν, ὅτι ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ἐκαλιέργησε στεῖραν καὶ ἄγονον γῆν.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΕΧΑΓΙΑΣ. Ἐν ὥρᾳ ἐπιφόδου οἰκονομικῆς κρίσεως ὡς κεραυνὸς ἐπέσκηψεν ὁ θάνατος τοῦ Εὐθυμίου Κεχαγιά.

Ἀληθῆς ἡσθάνθη κλονισμὸν ὁ ἐμπορευόμενος καὶ χρηματιζόμενος κόσμος τὴν πρωτὴν τῆς 24 Μαρτίου 1885, ὅτε διεδόθη ἡ ἀπαισία εἰδήσις ἐκ τοῦ καταστήματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ὅπου, ὡς στρατηγὸς ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, τὴν ὑστάτην ἀφῆκε πνοὴν ὁ ἀκάματος τῆς προόδου αὐτῆς δημιουργός. Τὸ χαρμόσυνον τῆς ἡμέρας κατ' οὐδὲν ἐμέειωσε τὴν βαθεῖαν ἐντύπωσιν τοῦ θλιβεροῦ ἀγ-

γέλματος, τοῦ ἔθνους συνειδότες τὸ δυσπληρωτον κενὸν, ὅπερ κατέλειπεν ἡμῖν ἡ ἀπώλεια τοιοῦτου ἀνδρός.

Ὁ θάνατος τοῦ Εὐθύμιου Κεχαγιᾶ ἦν ὁμολογουμένως ἐθνικὴ ἀπώλεια. Ἡ Ἑλλάς ἀπώλεσεν οὐ μόνον τὸν ἐξοχώτατον αὐτῆς τραπεζίτην ἐν τῇ καθόλου ἐννοίᾳ τῆς λέξεως, ἀλλὰ καὶ ἐπιφανῆ οἰκονομολόγον καὶ πολιτευτὴν, διαπρέψαντα ἐν τῷ σταδίῳ τῆς πολιτικῆς, καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ παρασχόντα περίφανεῖς ὑπηρεσίας εἰς τὴν πολιτείαν διὰ τῶν ἑαυτοῦ γνώσεων καὶ συμβουλῶν.

Ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς ἐγεννήθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγώνος ἐν Ἀμφίσσῃ, ὅπου διακεκριμένην κατεῖχον κοινωνικὴν περιωπὴν ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἰωάννης καὶ ἰδίως ὁ θεῖος αὐτοῦ Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς. Ὁρφάνος δὲ πατρὸς ἀπομείνας κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐμαθήτευσεν ἐπὶ Καποδιστρίου εἰς τὴν ἐν Αἰγίνῃ σχολὴν, καὶ ἔπειτα εἰς τὸ ἐν ἈθINAIS γυμνάσιον, τὸ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ Γενναδίου, ἔνθα διεκρίθη ἐν τοῖς μαθηματικοῖς. Ἐκτοτε δὲ ἐτράπετο εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἐγένετο ὑπάλληλος τοῦ συγγενοῦς του ἐμπορίου Λαζαρεῖ, τοῦ ἰδρύσαντος τὸ πρῶτον ἐμπορικὸν κατάστημα ἐν τῇ πρωτεύουσῃ· ἐκεῖ δὲ ἐγνώρισεν αὐτὸν ὁ ὁμόδικμος Γεώργιος Σταύρου, ὁ ἰδρύσας τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, καὶ ἐκτιμήσας ἐπαξίως τὴν χρηστότητα καὶ τὴν ἐξοχὸν νοημοσύνην τοῦ Κεχαγιᾶ κατὰ τὴν διαχείρισιν τῶν χρημάτων τοῦ φιλέλληνος Ἐὐνῆρ, προσέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, ὡς ἓνα τῶν τριῶν πρῶτων ὑπαλλήλων, ἅμα τῇ ἰδρύσει αὐτῆς ἐν ἔτει 1842.

Κοινῇ δὲ συνεργασίᾳ ἔθεντο τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ ὑπὸ τὸν ἐπὶ τούτῳ προσκληθέντα ὀργανωτὴν Λεμαίτρ, τμηματάρχην τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου τῆς Γαλλίας, ὁ Κεχαγιᾶς ἐκτίσαστο ταχέως ἐξειδικασμένην καὶ ἀπαράμιλλον τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Τραπεζῆς ἐμπειρίαν, ὑπὸ τὰς ὁδηγίας δὲ τοῦ ἀλλοδαποῦ ὀργανωτοῦ ἐπεδόθη μετὰ ζήλου πυρετώδους εἰς τὴν τραπεζιτικὴν λογιστικὴν καὶ τοῦ Λεμαίτρ ἀπελθόντος, ὑπεδείχθη ὁ Κεχαγιᾶς ὡς ὁ μόνος κάτοχος τοῦ τραπεζιτικοῦ ὀργανισμοῦ, συνενῶν ἅμα προσόντα ἀρετῆς, νοημοσύνης καὶ φύσεως, προαγγέλλοντα μέλλον εὐρύτατον. Οὕτω δὲ ὁ Κεχαγιᾶς κατέστη ἐκτοτε ὁ κρᾶτιστος τῶν ὑπαλλήλων τῆς Τραπεζῆς καὶ ὁ δεξιὸς βραχίον τοῦ πρώτου αὐτῆς διοικητοῦ.

Ἀφοῦ τὸ Ἑθνικὸν Ἰδρυμα διήλθεν ἀκινδύνως τὰς πρώτας σπουδαίας περιπετειάς, ἰδίᾳ δὲ τὴν ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848 προσελθούσαν, ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς παρακολουθῶν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῶν ἐν Εὐρώπῃ Τραπεζῶν καὶ φλεγόμενος ἐκ τῆς ἐπιθυμίας νὰ μὴ μείνῃ τόσῳ περιορισμένον τὸ στάδιον τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡμετέρας Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ὑπέδειξεν εἰς τὸν διοικητὴν Γεώργιον Σταύρου τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκ τοῦ σύναγγος μελέτης τῶν ἐν Εὐρώπῃ Τραπεζῶν, ἰδίᾳ δὲ τῆς Γαλλικῆς, ἥς τὸ σύστημα εἶχεν ἀποδεχθῆ ἡ ἡμετέρα.

Οὕτω κατὰ τὸ 1854 μετέβη εἰς Εὐρώπην, καὶ παρέμεινε πλέον τοῦ ἔτους ἐν Γαλλίᾳ πρὸς μελέτην τῶν νέων μεθόδων, δι' ὧν ἐδίδετο μείζων ἀνάπτυξις εἰς τὴν ἐκ τῆς Τραπεζιτικῆς πίστεως συνδρομὴν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν διαφορῶν κλάδων τῆς Ἑθνικῆς Βιομηχανίας.

Ἐπανελθὼν δὲ ἐξ Εὐρώπης κύριον αὐτοῦ μέλημα ἔσχε νὰ πείσῃ καὶ τὸν διοικητὴν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, ὅτι διὰ μόνου

τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου δὲν ἠδύνατο ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα νὰ ἐπαρκίῃ εἰς τὰς ὁσημέραι ἀναπτυσσομένας οἰκονομικὰς ἀνάγκας, ὥφειλε δ' ἐπομένως νὰ χρησιμοποίησῃ τὴν ἑαυτῆς πίστιν, ἀποδεχομένη τὸ σύστημα τοῦ δανεῖσθαι καὶ δανεῖζειν.

Ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς ἦν συνάμα ὁ ἐνθερμος θιασώτης τῆς ἰδέας ὅτι, ὅπως προσελκύσῃ ἡ Ἑλλάς χρηματικὰ κεφάλαια, συντελοῦντα εἰς τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν αὐτῆς, ὥφειλε νὰ παρέχῃ εἰς αὐτὰ πᾶσαν ἐφικτὴν ἀσφάλειαν, καθ' ὅσον τὸ χρῆμα πατρίδα αὐτοῦ ἔχει τὴν χώραν, ἐν ἣ τὰς μείζονας εὐρίσκει ἀσφαλείας.

Ἄλλ' ὅπως αἱ ἰδέαι αὐτοῦ αἱ ἀφορώσαι εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Τραπεζιτικῆς πίστεως καὶ εἰς τὴν ἐπικράτησιν γενικωτέρων καὶ ὑγιεινῶν οἰκονομικῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος ἐπικρατήσωσιν, ἐθεωρήθη ἐπάνεγκες καὶ ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Σταύρου καὶ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου βασιλέως Ὁθωνος νὰ εἰσέλθῃ ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινοβούλιον· πρὸς τοῦτο δὲ δὲν ἀπητείτο ἢ μόνῃ ἢ ἐκδηλώσει τῆς ἐπιθυμίας του, καθ' ὅσον ἡ γενέτειρα αὐτοῦ ἐπαρχία Παρνασσίδος ἐτίμα καὶ ὑπελήπτετο ἰδιαζόντως τὴν οἰκογένειαν Κεχαγιᾶ. Οὕτω κατὰ τὸ 1853 τὸ πρῶτον ἐξελέχθη βουλευτὴς Παρνασσίδος. Μία δὲ τῶν σπουδαιοτέρων αὐτοῦ ὑπηρεσιῶν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κοινοβουλίῳ ὑπῆρξεν ἡ ἐνθερμος αὐτοῦ προσπάθεια πρὸς κατάργησιν τῆς ἐπὶ τῶν σιτηρῶν τελωνιακῆς κλίμακος, ἥτις ὑπὸ τὸν τύπον προστατευτικοῦ συστήματος ὑπὲρ τῆς ἐν Ἑλλάδι γεωργίας, ἐπίεξε τὰς κατωτέρας τοῦ λαοῦ τάξεις. Καίτοι ἡ ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ πρωτοβουλία τῆς Ἑλληνικῆς βουλῆς ἦν λίαν περιορισμένη, οὐχ ἤττον ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς ἤσχολετο μετὰ ζήλου εἰς πᾶν ὅ,τι ἀπέβλεπε τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας, ἀντιτιθέμενος πολλάκις εἰς τοὺς κατὰ καιροὺς ὑπουργοὺς τῶν οἰκονομικῶν.

Αἱ ἰδέαι τοῦ Εὐθυμίου Κεχαγιᾶ περὶ ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ τόπου ἐπραγματοποιήθησαν διὰ τοῦ νέου Νόμου τῆς 14 Ἀπριλίου 1859. Ὁ Νόμος οὗτος ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία τῆς μεγάλης προόδου καὶ ἐπιδόσεως τοῦ ἰδρύματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἥτις μεγίστας καὶ πολυτίμους προσήνεγκεν ὑπηρεσίας εἰς τὴν ὕλικὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου.

Ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς εἶχεν ὅλως ἀφοσιωθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, τὰ δὲ συμφέροντα καὶ τὴν πρόοδον αὐτῆς ἐθεώρει ὡς τὸ κυριώτατον αὐτοῦ μέλημα καὶ ἔργον· ἡ πρὸς τὴν Τράπεζαν ὁμως ἀφοσίωσίς του ὑπερφορεῖτο ὑπὸ γενικωτέρου λόγου καὶ αἰσθήματος. Ἐκρίνε καὶ εὐλόγως τὴν πρόοδον αὐτῆς ὡς βαδίζουσαν ἀναποσπάστως μετὰ τὴν πρόοδον τοῦ Ἑθνους· ὡς ἐκ τούτου δὲ ἐν ταῖς πράξεσι καὶ σκέψεσιν αὐτοῦ, ὡς πολιτευομένου, οὐδεμίαν οὐδέποτε διέλαθεν ἰδέαν ταπεινὴν ἢ περιορισμένην. Ἦν εἰλικρινὴς ὁπαδὸς τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν καὶ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος· κρίνων δὲ ὡς παραβιάζοντας τὸ Ἔθνος τοὺς ἐπιβαλλομένους ὑπὸ τῆς πρώτης βασιλείας περιορισμοὺς εἰς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος, κατετάχθη μετὰ τῶν ἐπιθυμούντων τὴν κατάργησιν τῆς κηδεμονίας τοῦ κοινοβουλίου βουλευτῶν, οἵτινες κατὰ τὸ 1860 ἀντετάχθησαν κατὰ τῆς ἐπιβαλλομένης εἰς τὴν βουλὴν ὑποχρεώσεως πρὸς ἐκλογὴν τοῦ ἑαυτῆς Προέδρου.

Ἐκλεχθεὶς μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν πληρεξούσιος, ἐγένετο τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1863 ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν διὰ ψήφισματος τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως, ἐκτάκτως συνελευθούσης ἐν τῷ Βαρβακείῳ. Καίτοι τὸ ἀνώμαλον τῆς ἐποχῆς δὲν ἐπέτρεπε τὴν εἰσαγωγὴν σπουδαίων οἰκονομικῶν βελτιώσεων, οὐχ ἦττον ἐπεδείξατο καὶ κατὰ τὴν βραχυχρόνιον ἐκείνην ὑπουργείαν του, τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν περὶ τὰ οἰκονομικὰ δεξιότητα καὶ πρωτοβουλίαν τοσοῦτον καταφανῆ, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ πολιτικοὶ αὐτοῦ ἀντίπαλοι νὰ ἀνακηρύττωσιν αὐτὸν ὡς ἓνα τῶν πρωτίστων παρ' ἡμῖν οἰκονομολόγων.

Τὸ δευτέρον ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κατὰ τὸ 1867. Αἱ ἀπὸ τοῦ 1862 πολιτικαὶ ἀνωμαλίαι συνεπήγαγον κατάστασιν οἰκονομικὴν δυσάρεστον, καθ' ὅσον αἱ χρήσεις τῶν πέντε παρελθόντων ἐτῶν ἀνέδειξαν ἐλλείμματα ἐν τῷ δημοσίῳ προϋπολογισμῷ οὐχὶ εὐκαταρρόνητα. Ἀλλ' ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τῶν οἰκονομικῶν διπλοῦν εἶχε δυσχερὲς καθήκον, νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἰσοζύγιον τοῦ προϋπολογισμοῦ, συνάμα δὲ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως, ἣν τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο εἶχε κληρονομήσει παρὰ τοῦ προκατόχου του καὶ ἣν ὥφειλε νὰ ἐξακολουθήσῃ ὡς ἐπιδιώκουσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πολυπαθοῦς νήσου.

Οἱ ἐπινοηθέντες ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν νόμοι καὶ τὰ ἐπιτευχθέντα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑπουργείας του ἀποτελέσματα κατέδειξαν ἡλίου φαεινότερον τὴν ἐξοχὸν τοῦ Εὐθυμίου Κεχαγιᾶ ἱκανότητα, τὴν ἀπαράμιλλον αὐτοῦ πρωτοβουλίαν ὡς πρὸς τὰς μεθόδους τῆς βελτιώσεως καὶ προαγωγῆς τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας, τὴν ἀνύψωσιν τῆς δημοσίας αὐτῆς πίστεως καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ χρησιμότητα καὶ χρησιμότητα ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἰσχυρὸν σθένος ψυχῆς. Εἰς αὐτὸν δὲ ὀφείλεται ἡ κατάργησις τοῦ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἰσχύοντος μέτρου τῆς ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν παροχῆς ἀναστολῶν καὶ προθεσμιῶν εἰς τοὺς ὀφειλέτας τοῦ Δημοσίου· εἰς τοὺς εἰσαχθέντας ὑπ' αὐτοῦ Νόμους, οἵτινες ἀπετέλουν πλήρως οἰκονομικὸν σύστημα, ὀφείλεται τὸ ἐπιτευχθὲν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἰσοζύγιον τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν εἰς τὴν παρ' ἡμῖν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος, διὰ τοῦ κατὰ τὸ 1867 ψηφισθέντος Νόμου· εἰς τοὺς παρατηρήσαντας δὲ εἰς αὐτὸν ὅτι διὰ τοῦ συστήματος τούτου παρεδλάπτοντο τὰ συμφέροντα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ἵνα σπουδαίως ἐξυπηρετῇ ἡ παρ' ἡμῖν κυκλοφορία ἀπάντων τῶν τῆς ὑψηλοῦ νομισμάτων, ἀπήντησεν ὅτι ἐν τῷ συμφέροντι τῆς χώρας ἐνέκειντο τὰ ὕψατα συμφέροντα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, προτιμώμενα παρ' αὐτῆς παντὸς ἄλλου ἰδιαίτερου συμφέροντος.

Κατὰ τὸ 1861 τὸ πρῶτον ἐδημιουργήθησαν τρεῖς θέσεις ὑποδιοικητῶν ἐν τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ, καὶ ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς ἐξελέχθη ὡς τοιοῦτος μετὰ τῶν κκ. Μάρκου Ῥενιέρη καὶ Γεωργίου Α. Βασιλείου· ἔκτοτε δὲ ἀνὰ πᾶσαν ἐπταετίαν ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ ἀνενοῦτο ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τῶν μετόχων ἐκτιμώσης ἀναγκαιᾶς τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν ὑπεροχὴν.

Ἡ ἐκ τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς ἀποχώρησις τοῦ Εὐθ. Κεχαγιᾶ ὑπεγορεύθη ἐκ δύο λόγων ἴαν ἰσχυρῶν. Παιρρικισμὸς διὰ πολιτικοῦ θάρρους εἰς οὐδὲν ἐλογίζετο

τὴν θέσιν αὐτοῦ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ὥσάκις ὑπερήσπιζε τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις. Ἐκρίνε, καὶ εὐλόγως, ἀνεξάρτητον τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ὡς πολιτευτοῦ ἀπὸ τῆς παρὰ τῇ Τραπεζῇ θέσεώς του. Ἀλλ' οἱ πολιτικοὶ αὐτοῦ ἀντίπαλοι ἡτιῶντο πάντοτε τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῇ πορείᾳ αὐτοῦ ὡς πολιτικοῦ. Ὅθεν πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ὡς ἐκ τῶν παρεξηγήσεων τούτων βλάβης τῶν συμφερόντων τῆς Τραπεζῆς ἀφ' ἑνὸς, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὡς ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅτι αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς εἶχον καταπληκτικῶς ἀναπτυχθῆ καὶ ἀπῆλθον τὴν εἰς αὐτὰς ἀφιέρωσιν ἅπαντος τοῦ χρόνου του, ἀπέσχε τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς. Πολλὰκις καὶ μετ' ἐπιμονῆς προσεκλήθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτὴν, ἰδίᾳ δὲ νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, πάντοτε ὁμῶς ἤρνηθη. Σπανίως οὐχὶ παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλοις ἔθνεσιν εὐρίσκεται ἀνὴρ ἐνόων ἐν ἑαυτῷ ὅσας ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς ἦν ὁ ἀρετὸς καὶ προτερήματα. Συνεπλήρου τοῦ 43 ἔτος τῆς ὑπηρεσίας του παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ, ὑπῆρξε δὲ εἰς τῶν πρώτων παραγόντων τῆς εὐδοκίμησεως καὶ προκοπῆς τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου ἰδρύματος. Νυκτὸς τε καὶ ἡμέρας ἡ διάνοια αὐτοῦ πρὸς τὴν Τράπεζαν ἦν ἐστραμμένη. Καὶ ἡ ἐλαχίστη δὲ περιπέτεια ἢ ζημία αὐτῆς ἐστενοχῶρει καὶ ἐλύπει αὐτὸν περισσότερον ἢ ὅσον ἀτομικὴ του ὑπόθεσις. Ἡ διάνοια αὐτοῦ ἐνδελεχῶς ἀσχολουμένη, εἰς ὅτι ἀφώρα τὴν Τράπεζαν, διεκρίνετο ἐπὶ πρωτοβουλία καὶ ἐπὶ πραγματικότητι συνδυασμῶν καὶ σχεδίων τραπεζικῶν.

Διὰ τῆς ἐπινοίας τῆς συνομολογήσεως τοῦ ἐκ δραχμῶν 60,000,000 δανείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς προέλαβε τὰς περιπετείας, εἰς ἃς ἤθελεν εὐρεθῆ αὐτὴ ἐκ τῆς ἐπελθούσης προόδου καὶ ἀναπτύξεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου.

Οὕτως ὁ Εὐθύμιος Κεχαγιᾶς ὡς πολιτικὸς ἀνὴρ διεκρίθη ἐπὶ χρηστότητι καὶ εὐσταθείᾳ ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων, ὡς οἰκονομολόγος δὲ κατέειχε τὴν πρωτεύουσαν παρ' ἡμῖν θέσιν καὶ πολυτίμους προσήνεγκε τῷ ἔθνει ὑπηρεσίας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΛΛΑΣ. Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 1819. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Γεώργιος Μελᾶς, ἐξ Ἰωαννίνων, διαφυγὼν τὸν περὶ τῶν ὅλων κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο ἐκτεθειμένος καθὼ μέλος τῆς Ἐταιρίας, κατέλιπε κρυφίως τὴν Κωνσταντινουπόλιν κατὰ τὸ 1824, συνενωθεὶς δὲ μετὰ ποικίλας περιπετείας μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀγωνιζομένην εἰς ἐτὶ Ἑλλάδα. Οἱ πρεσβύτεροι τοῦ υἱοῦ ἐνηγκαλίσθησαν τὸ δικαστικὸν στάδιον, ὁ τρίτοτοκος Βασίλειος ἐπεδόθη μικρῶν εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἐκ Σύρου ἔνθα ἤρχισε τὴν ἐμπορικὴν μαθητείαν του, μετέβη εἰς Ταχάρνκ τῆς Ῥωσσίας. Μετὰ τινων ἐτῶν ἐκεῖ διατριβὴν, μετέβη κατὰ τὸ 1849 εἰς Λονδίνον, ἔνθα μετὰ δύο ἔτη ἐνυμφεύθη τὴν πρωτότοκον ἔγκριτον θυγατέρα τοῦ Κωνσταντίνου Γεραλοπούλου, ἐνὸς τῶν ἀρχαιοτέρων μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐκείνῃ κοινότητος.

Ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ Βασιλείου Μελᾶ παρέχει εἰκόνα ἀξιολογητάτην καὶ θελκτικὴν. Ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία ἐστειρώθη ἐνὸς ἐγκρίτου καὶ διακεκριμένου αὐτῆς μέλους. Διεκρίθη ὡς ἀνὴρ αὐστηρὰς μεθοδικότητος καὶ ἰδίου εὐφυοῦς πρακτικοῦ πνεύματος. Παρ' αὐτῷ αἱ μεγάλαι παραδόσεις αἱ ὑψίστως διακρίνασαι τὴν ἐπιφανῆ αὐτοῦ οἰκογένειαν φιλοπατρίας ἀληθοῦς, διατηρήθησαν ὄντως ἀμείωτοι, αἵ ποτε δὲ ὁ Βασίλειος Μελᾶς, συνετέλεσεν εἰς τὴν

πρόδοον τοῦ Ἐθνους, ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὁποίου πολυτίμως ἤργασθη ὁ ἀείμνηστος ἐπιφανὴς αὐτοῦ ἀδελφὸς Λέων Μελλῆς. Μετὰ τῆς ἐπιζώσης διαπρεποῦς αὐτοῦ συζύγου, ἀείποτε παρέσχε θετικὴν καὶ φιλάνθρωπον προστασίαν εἰς πάντα ἀγαθὸν σκοπὸν. Ἐχθρὸς ἐξ ἁλθροῦς πεποιθήσεως τῆς ματαίας ἐπιδείξεως, ἁθροῦτως εὐηργέτησε μετὰ πολλῆς συμπαθείας πολλὰ παρ' ἡμῖν ἔξοχα ἰδρύματα, καὶ πάντοτε ἀπεδείχθη ἀρωγὸς πρόθυμος, ἐν ἐποχαῖς τὰ μάλα ἀνωμάλοις, συντελέσας εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀρξαμένης ζωηρᾶς ἐμπορικῆς καὶ οἰκονομικῆς κινήσεως τοῦ τόπου.

Ὁ εὐγλωττότερος πανηγυρικὸς τοῦ χριστιανικοῦ καὶ μεστοῦ ἀγαθοεργῶν βίου τοῦ ἀνδρὸς, ἀποτελεῖ σειρὰν ἱκανῶς ἀληθῆ ζωῆς εὐγενοῦς καὶ διακεκριμένης, ζωῆς, ἀείποτε ἐπιφανείσης εὐεργετικῆς, γενναίως συμπληρωσάσης διὰ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς θυνάμεως καὶ δραστηριότητος πολυαριθμοτάτους φιλομουσίας, φιλάνθρωπίας καὶ πάσης ἄλλης ἀρετῆς κύκλους, τὸν ἕνα εὐρύτερον πάντοτε τοῦ ἄλλου, ἀδιαιλίπτως δὲ παραγαγούσης ἡχοῦς γλυκεῖς δόξης ἀληθοῦς καὶ φιλελευθέρου. Εὐγενῶς βιώτας οὐχ ἤττον ἀνταξίως τὸν ὠραῖον αὐτοῦ καὶ ἐνάρετον βίον ἐπέρανε. Καὶ τὸ ἀτομικὸν τοῦτο τεκμήριον παρέχει ἡμῖν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ ἀοιδίμος Βασ. Μελλῆς ἐγένετο ἀντάξιος τῆς προσωνυμίας τοῦ εὐεργετικοῦ ἀνδρὸς, διὰ τῶν ἐξαιρέτων δὲ ἁλθροῦς καρδίας προτερημάτων τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀφῆκε ἀφθάρτους τίτλους εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης ἐγκαρδίου.

Κατὰ τὸ 1876 ἀποστραθεὶς τοῦ ἐμπορίου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐγκατασταθεὶς εἰς Ἀθήνας. Ἀσθενήσας πρὸ ἐνὸς περίπου ἔτους καὶ ὑποστάς θεινὴν ἐγχείρησιν, ἀπῆλθεν ἐπὶ τῇ ματαίᾳ ἐλπίδι νοσηλεύσεως καὶ θεραπείας εἰς Παρίσιους, ἔνθα ἀπεβίωσε τὴν 3 Ὀκτωβρίου 1884.

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΠΙΣΣΑΣ. Τὸ ἔτος τοῦτο ἀναγράφει πρὸ παντὸς τὸν θάνατον τοῦ ἐπιφανοῦς τούτου στρατιώτου τῆς πατρίδος, οὗ ὁ βίος ὁλόκληρος συμπίπτει πρὸς τὰς λαμπροτέρας σελίδας τῆς ἱστορίας τοῦ Ἐθνους ἡμῶν. Κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἔθνικοῦ ἡμερολογίου καθιερωθείσης ἀρχῆς, τῆς δι' ἰδίων καταλλήλων εἰκόνων καὶ βιογραφικῶν ἀναγραφῆς τῶν ὀνομάτων τῶν πολλὰχῶς ὑπηρετησάντων καὶ εὐεργετησάντων τὴν πατρίδα ἡμῶν, ἡ «Ποικίλη Στοὰ» ἰδίαν ὤφειλε ἔνδειξιν τιμῆς εἰς τὴν μνήμην τοῦ στρατηγοῦ *Εὐστρατίου Πίσσα*. Διὰ τῆς δημοσιεύσεως καταλλήλου εἰκόνος τοῦ διαπρεποῦς ἀνδρὸς, καὶ τῆς παραθέσεως τῶν γραμμῶν τούτων, εὐγλωττῶς ἐκφράζει τὴν εἰς τὰ λείψανα τῶν ἐργατῶν τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην τῶν διαδόχων γενεῶν τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους.

Ὅταν στερούμεθα τῶν ἐπιζώντων ἀγωνιστῶν, καὶ κηδεύομεν τὰ λείψανα τῆς ἀθανάτου ἡμῶν δόξης, ἄγομεν τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν τὰ τελευτήρια, εἶπε τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος διακεκριμένος ἱστορικός. Ἀπονέμομεν τοῖς ὑπὲρ ταύτης πολιτικῶς ἢ στρατιωτικῶς ἀγωνισθεῖσι τὸν δίκαιον ἔπαινον, καὶ λέγομεν τὰ ἐγκώμια τῶν ὀργάνων αὐτῶν τῆς θεῆς Προνοίας, δι' ὧν αὕτη ἐχαιρέτισε τὸν ἀκρογωνιαίον τοῦτον λίθον τῆς πανελληνίου χώρας.

Ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ στρατηγοῦ *Εὐστρατίου Πίσσα*, τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀπεστερήθη ἐνὸς τῶν ἀνδρῶν τούτων. Ἐν τῇ βίῳ αὐτοῦ διακρίνεται ἡ ἀπαράμιλλ-

λος ἀνδρεία καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος, τὸ δὲ θάρρος καὶ ἡ εὐτολμία ἐπιστέφουσι τὰς μεγάλας αὐτοῦ πρὸς αὐτὴν πράξεις καὶ ὑπηρεσίας, ἐν ἐποχαῖς ριψοκινδύνους, καθ' ἃς ἀνάλογος ἡρωϊσμός, ἐνέπνευε εἰς τὰ στήθη τῶν ἄλλων διὰ γλυκείας καὶ πεφωτισμένης ὑπηρεσίας τὴν ἀληθῆ πειθαρχίαν, ἀληθῆς καὶ πιστὸς τηρητὴς τῶν καθιζόντων αὐτοῦ, ὡς στρατιώτου, πολίτου καὶ οἰκογενειάρχου. Ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔργῳ ἀδύνατον ν' ἀπαριθμηθῶσιν ἐν πάσῃ δυνατῇ συντομίᾳ αἱ ὑπηρεσίαι, ἃς ἀλεπαλλήλως προσήνεγκεν ὁ ἀνὴρ, καὶ ἃς ἡ ἱστορία μίαν ἡμέραν θέλει συμπληρώσει. Ἡ εἰς τὰς ὑψηλὰς θέσεις ἀνέλευσις δὲν ἀποτελεῖ μόνον δίπλωμα ἀληθοῦς τιμῆς καὶ δόξης, διότι πλειστάκις, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ, τὰ διαπρεπῆ τῆς πολιτείας ὑπουργήματα, καταλαμβάνουσιν οἱ εὐτελέστατοι, οἱ ἀνικανώτεροι, καὶ οἱ μᾶλλον ἀνάξιοι. Ὅ,τι εἰκονογραφεῖ τὸν ἔνδοξον βίον τοῦ στρατηγοῦ *Εὐστρατίου Πίσσα*, εἶναι ἡ λαμπρὰ αὐτοῦ ἐργασία, ἡ μακρὰ καὶ διαπρεπὴς περὶ τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἀνατεθέντων αὐτῷ καθιζόντων. Ἐξεπλήρωσεν ἀείποτε ὑπερηφάνως, ὡς ἀληθῆς στρατιώτης, τὸ καθήκον αὐτοῦ, ἡ δὲ συνείδησις αὐτοῦ ἐκράτει πάντοτε τὴν σοβαρὰν καὶ στρατιωτικὴν θέσιν τῆς, οὐδέποτε δεχθεῖσα συμπάρεδρον οὐδεμίαν ἀποτρεπτικὴν τῆς εὐθυπορίας τῆς δύναμιν.

Ἦ γῆρξεν ἀληθῆς ἀνὴρ, τῶν μεγάλων ἐκείνων ἐποχῶν, αἵτινες ἔσθυσαν πλέον, ἢ μὴ παντελῶς ἐλησμονήθησαν.

Ὁ *Εὐστράτιος Πίσσας*, ἐγεννήθη περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐξ οἴκου διαπρέψαντος ἐπὶ πλούτῳ καὶ φιλοπατρίᾳ. Ὡς καὶ ἑκατοντάδες Κυδωνιέων εἶχε μυηθῆ τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας παρὰ τοῦ ἐπιφανοῦς καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας Βενιαμὶν τοῦ Λεσβίου. Ἄμα δ' ἐκτραγέντος τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἔσπευσαν ἱκανοί, ἐν οἷς καὶ ὁ δεδοξασμένος στρατηγὸς *Εὐστράτιος Πίσσας*, σὺν τῇ καταστροφῇ τῶν Κυδωνιῶν. Μετὰ πόντων τῶν ἀδελφῶν, ὧν δύο ἐφρονεῦθσαν μαχόμενοι, κατετάχθη εἰς τὸν συγκροτηθέντα τότε τακτικὸν στρατὸν καὶ ταχέως ἐπέδειξε τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ἀρετὴν, ἀνακηρυχθεὶς ἐν λίαν ἀνηνρᾷ ἡλικίᾳ, ἀρχηγὸς τοῦ ἐν Κρήτῃ στρατοῦ, μετασχὼν ἐνδόξως πασῶν τῶν μαχῶν, δις δὲ πληρωθεὶς σοβαρῶς. Βεβαίως ὁ *Εὐστράτιος Πίσσας* θ' ἀναφέρεται πάντοτε, ὡς εἰς τῶν διαπρεπεστέρων ἀνδρῶν τῆς νέας Ἑλλάδος, διότι καθ' ὅλον τὸν ἀγῶνα ἐπὶ ἐπταετίαν ὁλόκληρον ἔλαβε μέρος ἐξοχόν, ἀπαραιμύλλως πολεμήσας ἐν τῇ ἡρωϊκῇ Κρήτῃ, ἐν Χίῳ, ἐν Καρύττῳ, ἐν Χαϊδαρίῳ, ἐν Τριπόλει, κατὰ τὴν ἐφοδὸν τοῦ Παλαμηδίου, ὅτε πάλιν ἐπληρώθη κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐν τῇ ἐξόχῳ εἰσόδῳ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

Οἱ ἀγῶνες τοῦ ἀνδρὸς ἐν εἰρήνῃ δὲν εἶναι ἥσσονος θαυμασμοῦ καὶ ἡξίας. Φρουραρχοῦντος αὐτοῦ ἐγένετο ἡ πολιτικὴ μεταβολὴ τοῦ 1843. Καίτοι δὲ ἐναντίον τῆς θελήσεως αὐτοῦ ἡ μεταβολὴ ἐκείνη τοῦ καθεστώτος, οὐχ ἤπτον παρέμεινε φρουράρχος, τῇ ἰδίᾳ καὶ ἐπιμόνῳ ἀπαιτήσῃ αὐτοῦ τοῦ Καλλέργη. Ἡ ἐπὶ ὁλόκληρον εἰκοσαετίαν ὑπηρεσία τοῦ *Εὐστρατίου Πίσσα* τότε ὡς φρουράρχου, θὰ φέρητε ἀείποτε ὡς πρότυπον καὶ μοναδικὸν παράδειγμα ἀνδρὸς αὐστηροῦ, πάντοτε ἀρνηθέντος πᾶν βίαιον μέτρον, ἐναντίον πρὸς τὴν αὐστηράν καὶ ἀληθῆ πειθαρχίαν. Τῷ 1864 ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπεστᾶλη εἰς τὴν Ἐπανάστησιν, ὅπως

παράλαβη αὐτὴν καὶ ἀντικαταστήσῃ δι' ἐλληνικοῦ στρατοῦ τὸν ἀπερχόμενον ἀγγλικόν. Καὶ τότε ἐθαυμάσθη τοῦ *Εὐστρατίου Πίσσα* ἡ διοίκησις καὶ ὁ τρόπος ἐν γένει τῆς αὐστηρᾶς αὐτοῦ διαγωγῆς. Διωρισθεὶς ἐπανειλημμένως πρόεδρος τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ Στρατοδικείου, ὅτε ἡ νέα πολιτεία τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν, διήνοιγεν πλήρως τὸ στάδιον τῆς συμμετοχῆς τοῦ στρατοῦ εἰς τὰ τῆς πολιτείας καὶ ταύτης εἰς τὰ τοῦ στρατοῦ, ἐν πλήρει ἀπογοητεύσει ἀπεχώρησεν ὁ ἀνὴρ τοῦ ἐνεργοῦ βίου, ἀπελπισὶς περὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ στρατοῦ, ἀπὸ τοῦ 1856 φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντιστρατήγου.

Ὁ στρατηγὸς *Εὐστράτιος Πίσσας*, ὑπῆρξε χαρακτήρ. Ὑπερηστήσας τὴν πατριδα προσωπικῶς, προαχθεὶς ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὸν, στρατιώτης ἀπλοῦς εἰς τὸν ἀγῶνα εἰσελθὼν καὶ ἀπὸ τῶν ἐπωμίδων τοῦ λοχαγοῦ, ἐν τῷ σταδίῳ τῆς τάξεως καὶ τῆς πειθαρχίας προαχθεὶς μέχρι τῶν ἐπωμίδων τοῦ στρατηγοῦ, κατῆλθεν εἰς τὸν τάφον, ἀνὴρ τέλειος, ἀνὴρ μ' ἐξοχα ἀνατείλας ὄνειρα, μεσουρανήσας καὶ δύσας ἐν μέσῳ ῥοδοδέσμων γαλήνης, ἀρετῆς, ἡρέμου συνειδήσεως, ἀκριβῶς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἔτους 1884, τῇ 1 Ἰανουαρίου 1885.

ΞΑΥΕΡΙΟΣ ΛΑΝΔΕΡΕΡ. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐπιφανοῦς τούτου ἀνδρὸς τὸ ἡμέτερον Ἑθνικὸν Ἡμερολόγιον ἀπεστερήθη ἐξόχου συνεργάτου καὶ διαπρεποῦς συμβούλου. Ἡ *Ποικίλη Στοὰ* γεραίρουσα τὴν μνήμην τοῦ αὐδιδίμου *Ξ. Λάνδερερ*, καὶ σμικρὸν ἀποδίδουσα φόρον Ἑθνικῆς τιμῆς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς, δημοσιεύει τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἐπεξεργασθεῖσαν ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς καὶ μόνης διασωζομένης φωτογραφίας παλαιᾶς ἐποχῆς.

Ὁ *Ξ. Λάνδερερ* γεννηθεὶς ἐν Βυαρία τῷ 1809, ἐπεράτωσεν ἐκεῖ τὰ γυμνασιακὰ μαθήματα καὶ συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ, ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ τῆς τε Φιλοσοφίας καὶ τῆς Ἱατρικῆς, κατὰ πρόσκλησιν δι' εἴτα τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου, ἀκολουθήσας τὸν αἰετμνηστον βασιλέα Ὁθωνα εἰς τὴν Ἑλλάδα, χάριν τῆς διδασκαλίας τῆς Φαρμακευτικῆς. Μετὰ τὰς λαμπρὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Βυαρίας, ἐγκαταλείψας ὕλικά καὶ πνευματικὰ ἀγαθὰ ἐν πολιτείᾳ ἄριστα ἐξρρυθμισμένη καὶ ἀκμαζούσῃ, κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀναλαβὼν τὴν διδασκαλίαν τῆς Φαρμακευτικῆς, ἧς τὴν σπουδὴν πλεον εἶχε κυρίως ἐναγκαλισθῆ. Εἰς τὸν *Ξ. Λάνδερερ* ὀφείλεται ἡ ἀνάδειξις μετέπειτα πλείστων φαρμακοποιῶν, διασπαρέντων ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Κατὰ τῷ 1834—1835 ἐκλήθη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν πρὸς ἔκδοσιν Ἑλληνικῆς Φαρμακολογίας, ἧτις ἐξεδόθη τὸ πρῶτον μὲν τῷ 1837, καὶ ἧς δευτέρα ἔκδοσις ἐγένετο τῷ 1868. Κατὰ τὸ 1837, ἰδρυέντος τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, διωρίσθη τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς Χημείας καὶ Φαρμακευτικῆς, διατελέσας τοιοῦτος μέχρι τῆς ἀποχωρήσεώς του πρὸ τινων ἐτῶν, ἐργασθεὶς δὲ μετ' ἁξιοσημειώτου καὶ μοναδικῆς ἀφοσιώσεως. Ἐνταυτῷ ὁ διαπρεπὴς ἐπιστήμων καὶ πολῦτιμος ἀνὴρ *Ξ. Λάνδερερ* ἐπὶ 25 ἔτη εἰργάσθη ἀμισθὶ ὡς καθηγητὴς τῆς Χημικῆς Τεχνολογίας ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ Σχολῇ. Τὴν Ἑλλάδα, ἣν ἐξέλεξε θετὴν πατρίδα, ὁ ἀνὴρ πολυειδῶς ὑπηρετήσας, κατὰ δὲ τὸ 1837 ἐκτραχίσας τῆς πανόλης ἐν τῇ νήσῳ Πόρῳ, ὁ φιλόκλθρωπος Γερμανὸς ἐξόχως συντέεινε πρὸς περιορισμὸν τῆς ἐξαπλώσεως τῆς νόσου. Πρῶτος ὁ αἰετμνηστος *Ξ. Λάνδερερ*, ἀνέλυσεν ἅπαντα τὰ ἱχθυακὰ ὕδατα ἐν Ἑλλάδι καὶ διὰ διαφορῶν δια-

κεκριμένων μονογραφιῶν κατέστησεν αὐτὰ γνωστὰ καὶ ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. Ὑπῆρξεν εἰς ἕκ τῶν τὰ μάλα ἐργασαμένων, ὁ πρῶτος ἴσως καὶ ὑπὲρ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ὀφθαλμοιατρείου Ἀθηνῶν, δι' ὃ καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη διετέλεσε μέλος τῆς διοικούσης αὐτὸ ἐπιτροπῆς. Εἰς οἰανδήποτε περίστασιν καὶ οἰονδήποτε ζήτημα ὁ *Ε. Λάνδερερ* προσήνεκε προθύμως καὶ ἀφιλοκερδῶς τὰς ποικίλας αὐτοῦ γνώσεις, ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ἔθνους. Ἐγένετο μέλος ἐπίτιμον πεντήκοντα καὶ πλέον Φαρμακευτικῶν καὶ Φυσικοεπιστημονικῶν Σωματείων, μέλος ἀντεπιστέλλον πολλῶν Ἀκαδημιῶν, τιμηθεὶς διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ Ταξίαρχου καὶ πολλῶν ἄλλων ξένων παρατίμων. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ ἀείμνηστος *Ε. Λάνδερερ* ὑπῆρξεν εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ αὐτοῦ πνεύματος φιλοστόργως ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐργασθεὶς καὶ εἰς αὐτὴν ἀφιερῶσας μέχρι βαθείας γήρατος τὴν ἐξαιρέτον αὐτοῦ ἱκανότητα καὶ ἀξίαν.

Ἡ ἱστορία τῶν ἡμερῶν τοῦ *Ε. Λάνδερερ* ἀποτελεῖ ὁλόκληρον ἐποχὴν, ἀρρήκτως συνδεδεμένην μετὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς διαμορφώσεως τοῦ πνευματικοῦ αὐτῆς βίου. Ἡ βιογραφία τοῦ *Ε. Λάνδερερ* εἶναι ἐνταυτῷ καὶ ἡ ἱστορία τῶν Φυσικῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐπιστημῶν, ὁ δὲ μέλλων νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἐπιστημῶν, ἐξόχους θ' ἀφιερῶσιν σελίδας εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ προσφιλοῦς καὶ διακεκριμένου ἀνδρός, ὅστις ἐφάνη ἀληθὴς πατήρ τῆς Ἐπιστήμης καὶ δημοφιλὴς προστάτης παντὸς ἔργου σπουδαίου, ἀπείρως συντελέσας καὶ μετ' ἀπαραιμίλλου ζήλου εἰς τε τὴν προαγωγὴν τῆς ἐγχωρίου ἐπιστήμης κατὰ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν τῆς παγκοσμίου.

Εἰς τὸν *Ε. Λάνδερερ* ἔλαχεν ὁ κλῆρος νὰ γείνη ὁ φορεὺς τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, αἱ δὲ ὑπὲρ αὐτῶν μακρὰ καὶ σοφαὶ αὐτοῦ ὑπηρεσίαι θὰ διατηρῶσι τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρός, εὐλογητὸν ἐν τῇ κοινῇ ἀγάπῃ καὶ εὐγνωμοσύνῃ τῶν Ἑλλήνων.

Ἀπεβίωσεν αἰφνης ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Ἰουλίου 1885. Ὁ ἐκδότης τοῦ παρόντος Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου, ἀποτίων σμικρὸν δῶγμα τιμῆς καὶ ἰδίου σεβασμοῦ πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ *Ε. Λάνδερερ*, δι' εἰδικωτέρας μελέτης, ἐν ἰδίῳ τεύχει ἐκδοθησομένῳ ἐντὸς τοῦ ἔτους, θέλει περιλάβει τὰ τοῦ βίου αὐτοῦ, ὅστις ἀληθῶς ἐν πᾶσι ἀποθαίνει ὑπόδειγμα ἀρετῆς καὶ θετικῶν ἐκδουλεύσεων πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΛΑΦΑΣ. Εἰς τῶν ἀρίστων ἀξιωματικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὁ *Κωνσταντῆνος Μπαλάφας*, διεκρίθη ταχέως καὶ κατέλαβεν ἐξαιρέτον θέσιν μεταξὺ τῶν συναδέλφων αὐτοῦ. Σπανίως εἰς ἕνα ἄνθρωπον. εἶχε συγκεντρωθῇ τόση ζωὴ, τόση ψυχὴ, τοσοῦτον γενναῖον φρόνημα. Σθένος ψυχῆς, χαρακτὴρ εὐαγγελικός, φρόνημα ἐν γένει ἀνεξάρτητον, γνώσις βαθεῖα τοῦ στρατιωτικοῦ καθαρῶς βίου, καὶ αὐστηρὰ ἐκπροσώπησις τῶν ὑγιεινῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, ταῦτα πάντα συνεκέντρου ὁ γλυκὺς ἐκεῖνος καὶ πολῦτιμος στρατιώτης, ὅστις ἔμελλε νὰ καταστῇ πολυτίμητον ἀγλίσμα μεταξὺ τῶν σεμνωτάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Ἐὰν ᾔην ἀληθὴς ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ ὠραιότερος στέφανος καὶ ἡ μᾶλλον εὐγλωττος ἀνάμνησις, εἶναι τὸ ἀνυπόκριτον πένθος καὶ τὰ εἰλικρινῆ καὶ θερμὰ δάκρυα, δι' ὧν ἡ κοινωνία προπέμπει τοὺς θνήσκοντας εἰς τὸν μοιραῖον, ἀλλὰ πάντοτε πικρὸν τάφον, εἶνε ἡ ἐντιμος καὶ προσφιλὴς μνήμη. ἦν οὗτοι καταλείπου-

σιν εἰς τοὺς ἐπιζῶντας, ὁ βίος τοῦ πολυκλαύστου Κ. Μπαλάφα, περιεβλήθη ὄντως ὑπὸ τοῦ ὠραιετέρου, τοῦ συγκινητικωτέρου, τοῦ εὐγλωττοτέρου καὶ τοῦ μεγалоπρεπεστέρου ἐπαίνου, διότι σπανιώτατα ἐβρηγνήθη ἡ νεότης καὶ τὸ μέλλον παρὰ τὸ φέρετρον ἐνὸς νεκροῦ, ὅσον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ φιλοτίμου καὶ γενναίου στρατιώτου Κ. Μπαλάφα.

Ὁ νόμος τῆς μεταβολῆς, εἰς ὃν ὑπέκει· ἡ κτίσις ἅπασα, ἀσχεῖ τὸ ἀπαραίτητον αὐτοῦ κράτος καὶ ἐπὶ τῶν εὐγενεστέρων χαρισμάτων τῆς ἡθικῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως. Ἡ ἀπὸ τῆς χαρᾶς εἰς τὴν λύπην ὀξεῖα μετὰθασις, εἶνε τὸ πεπωμένον τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας πάθημα, ἐκ πολλῶν μὲν ἀναθροῶσκον ἀφορμῶν, ἰδίως ὅμως ἐκδηλούμενον ἐπὶ τῆς στερήσεως ἀνδρός, οὐτινὸς ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ ἐν τῷ βίῳ ἐνέργεια καὶ δρᾶσις ἦτο χάριμα μὲν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ φίλοις, τῇ δὲ πατρίδι κόσμος ὅλος ἐλπιδῶν καὶ ὀνείρων.

Ὁ Κ. Μπαλάφας ἐξ Εὐρυτανίας καταγόμενος καὶ ἐν Λαμίᾳ γεννηθεὶς κατὰ τὸ 1845, ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε κατὰ τὸ 1866 διαπρέψας κατὰ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ. Ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν μᾶλλον εὐπαιδεύτων ἡμῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Πυροβολικοῦ. Εἰς ἡλικίαν 21 ἔτους, πλήρης σφρίγγους καὶ ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὅτε ἤχμαζεν ἡ ἐν Κρήτῃ ἐπανάστασις, ἔδραμε εἰς Κρήτην μετ' ἄλλων ἐθελοντῶν καὶ ἐπολέμησεν ἀνδρείως. Τότε φέρων τὸν ὠραῖον καὶ πλήρη ὀνείρων τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ βαθμὸν, μετὰ πολλῆς ὁρμῆς καὶ πεποιθήσεως ἠγωνίσθη, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Ἑλλὰς τοῦ 1821 δὲν εἶχε παύσει ἀκόμῃ νὰ ζῇ, ἐν μέσῳ τοῦ στροβίλου ἐκείνου τῆς ἀτυχοῦς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως, ἵνα εὕρῃ καὶ δόξαν καὶ θάνατον. Τότε εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς Κρήτης ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς προσήνεγκε τοὺς γενναίους ἀξιωματικούς του καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κοινὴν τὰ ἐκλεκτότερα τέκνα τῆς. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ὑπῆρχε πάντοτε ἐν γλυκύταταις ὡς τρυφερά τις διαρκὲς μέριμνα, τῆς διὰ τῶν ὅπλων συμπληρώσεως τοῦ ἔργου τῆς πανελληνίου ἀναστάσεως, ἐνῶ ὠνειρεύετο καὶ αὐθις ν' ἀγωνισθῇ. Ἐρρέμβαζεν εἰς τὰς ἐποχὰς ἐκεῖνας, τὸ δὲ ὠραῖόν του σῶμα ἐνέκλειε πάντοτε νέον σθένος καὶ νεότητα, καὶ ἐπεζῆται ἐν τῇ διακριτικῇ αὐτοῦ γενναιότητι νὰ ἐπανεύρῃ τοὺς παλμοὺς νέων συγκινήσεων, εἰς νέους ἀγῶνας. Ἐν τῷ πολυδακρύῳ Κωνσταντίνῳ Μπαλάφῳ, τὸ στρατιωτικὸν στοιχεῖον ὑπῆρξεν ὄντως ὑπέρροχον, ὀλίγοι σὺν δ' ἴσως ἐκ τῶν συγχρόνων ἀξιωματικῶν ἔχουσι βίον στρατιωτικὸν τόσῳ πλήρη, ὅσον ὁ πολυκλαύστος οὗτος ἀνὴρ. Ἐκαστος εἰς τὸν προορισμὸν του. Εἶχε πλασθῇ ὡς στρατιώτης, ἵνα μίαν ἡμέραν δοξάσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἱκανοποιήσῃ τὰ πρῶτα τῆς ζωῆς του ὀνείρα. Ὅταν ἡ φύσις δημιουργῇ τὰ ἐπαγγέλματα, τοιαῦτα πολύτιμα καὶ εὐδαίμων εἶνε τὰ πλάσματά της.

Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κ. Μπαλάφα, ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἀπώλεσε μίαν διακεκριμένην στρατιωτικὴν ἀρετὴν καὶ ἐγγύησιν καὶ συνέβαλε ἐν τῇ ὠραιτέρᾳ τοῦ βίου ἡλικίᾳ, ἀληθῆ στρατιώτην καὶ ἐξαιρετον ὑπαρξίν. Ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τῇ 11ῃ Αὐγούστου 1885.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΣ. Ἀνίκει εἰς τὴν γενεάν τοῦ 1821, πρὸ τῶν θεσπέσιων ἔργων τῆς ὁποίας ἔκθαμβοι τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἡρωϊσμοῦ αἱ λάτρες, καὶ τῆς

σεμνῆς αὐτῆς ἐπιβολῆς εὐλαθεῖς ἴστανται. Εἰς τοὺς μέλλοντας χρόνους θὰ εὐλογηται τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, τὸν ὕμνον τοῦ ὁποίου ἐτόνισεν ὁ Βύρων καὶ ὁ Βίκτωρ Οὐγγῶ, καὶ ἐδημιούργησε τὴν Ἑλληνικὴν Ἰδέαν ἐκ τοῦ μηδενός, συνέπηξε τὸ κράτος τοῦτο, ὡς τὴν πρώτην αὐγὴν τοῦ ἐθνικοῦ μέλλοντος καὶ ἐδόξασε τὴν ἑλληνικὴν ἐντολήν. Ἄν ἡ Ἑλληνικὴ Ἀρχαιότης ἀφῆρπασε ἀπὸ τούραν τοῦ πύρ διὰ τοῦ Προμηθέως, καὶ ἡ ἀθάνατος γενεὰ τοῦ 1821, ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ δυσπρόσιτου Ὀλύμπου τῆς ἱερᾶς συμμαχίας τὴν *Ἐλευθερίαν*, καὶ πρώτην ἐνώπιον τοῦ ἐκπεπληγμένου κόσμου ἀνεκέρυξε τὴν ἀκαταγώνιστον ἀρχὴν τῶν *Ἐθνικοτήτων*.

Τὸ ὄνομα τοῦ ἐγχρίτου ἀγωνιστοῦ καὶ διακεκριμένου στρατιώτου *Ἰωάννου Γιαννάρου*, ἀνῆκει περιφανῶς εἰς τὴν ζωηφόρον καὶ φαιετὴν χορείαν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὧν ἀτυχῶς τὴν πρώτην ἀληθὴ καὶ γενναίαν ἔμπνευσιν, μετέβηκε ὁ μαχραμὸς τῶν ἐποχῶν τῶν μετέπειτα νεκρῶν χρόνων καὶ ἡ μικροφροσύνη τῶν νεωτέρων.

Ἦτο διὰ τὸν Ἑλληνισμόν ἐποχὴ σκοτεινὴ καὶ δούλη, ὅτε ἀντήχησαν φλογεροὶ τοῦ Ῥήγματος οἱ φθόγγοι καὶ πᾶσα καρδίᾳ Ἑλληνικὴ ἀνέπαλλε, σφοδρῶς θερμαινομένη ὑπὸ κρυφίων πόθων καὶ ἐλπίδων. Τότε ὁ *Ἰ. Γιάνναρος* ἔλκων τὸ γένος ἐκ Σμύρνης κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1821, καταλιπὼν τὰς ἀναπαύσεις εὐπόρου οἴκου, ὅπως μετὰσχῆ τοῦ ἀγῶνος. Μόλις διηνοίγετο αὐτῷ λαμπρὸν στάδιον καὶ προσέβλεπεν εὖελπι μέλλον, μόλις προσηρμόζετο πρὸς τὸν νέον εὐδαίμονα βίον, καὶ ἐξησφαλίζετο τῷ ἀνδρὶ ἡρεμαία ζωὴ, καὶ τὸ αἶσθημα τῆς ἐλευθερίας, καὶ οἱ νυγμοὶ τῆς φιλοπατρίας, παρῶρμον καὶ ἐπέβαλλον εἰς τὸν γενναῖον στρατιώτην τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν μέγαν ἀγῶνα. Πρὸ τῆς ἀληθοῦς δόξης καὶ τοῦ ἀναγεννητισμοῦ τῆς πατρίδος, πρὸ τῆς ἐφάσεως ἀγῶνων καὶ θυσιῶν, ἡ ἀτομικὴ εὐτυχία καὶ ἐξησφαλισμένη ζωὴ ἔθυσιάσθησαν. Ὄταν ὑπὸ καταυγάζουσιν περιβολὴν ἀναλάμπῃ ἡ αὐτοθυσία καὶ ὡς φωνὴ ἀρχαγγέλου ἤχη ὅτι παῖαν τῆς ἐλευθερίας, τότε ὁ βίος τῶν Ἑθνῶν ἀνυψοῦται εἰς κοσμοϊστορικὴν περιωπὴν, ὁ ἄνθρωπος κρατεῖ τὸν κεραυνὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ οἱ λαοὶ ἀνασύρῃσι τὰς καλύπτρας τοῦ μέλλοντος. Ὁ *Ἰωάννης Γιάνναρος* ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐπιφανοῦς ἐκείνης ἐποχῆς, τῶν δὲ περιδόξων διακυμάνσεων καὶ περιπλοκῶν τοῦ ὅλου ἀγῶνος μετέσχε λαμπρῶς, καθὰ μαρτυροῦσι ἐπίσημα ἔγγραφα καὶ εὐχαριστήρια.

Πολεμήσας ἐν Πελοποννήσῳ ὑπὸ διαφόρους αὐτῆς διαπρεπεῖς ὀπλαρχηγούς, εἶτα ἐν Μακεδονίᾳ ὑπὸ τὸν Τσάμην Καρατάσον, προσελήφθη εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Φαβιέρου συνταχθέντα τότε τακτικὸν στρατόν. Ἐν τῇ περὶ τὴν Ναύπακτον μάχῃ ἐπληρώθη καιρίως, μετὰ δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων, παρέμεινεν ἐν τῷ τακτικῷ στρατῷ, ἀπείρους παρασχὼν τῇ πατρίδι ἐκδουλεύσεις. Διακρίθεις διὰ τὴν ὀρθότητα τοῦ φρονήματος, τὴν βαθύτητα καὶ διαιρέειν τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ γνώσεων, τὴν μετρίότητα τοῦ ἥθους καὶ τὴν ἀληθὴ ἀγαθότητα τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ, ἐν τῷ ἑλληνικῷ στρατῷ παρέσχε πολλὰς ὑπηρεσίας, ἐν τῇ διευθύνσει δὲ ἀνωτάτων ἐντολῶν, ἐκρίθη πάντοτε ὡς πολῦτιμος παράγων, καὶ ἐξετιμᾶτο μὲν ὑπὸ τῶν συγχρόνων του, ἡγαπᾶτο δὲ καὶ ἐσέβετο ὑπὸ τῶν νεωτέρων του.

Ἐν τῇ ἡσύχῳ τελευταίῳ ζωῇ αὐτοῦ, ὁ ἀνὴρ ἡσχολήθη εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἀρίστων αὐτοῦ τέκνων, ἅτινα εὐδοκίμως σήμερον ὑπηρετοῦντα εἰς

τὰς τάξεις τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ, τιμῶσι τὸ ὄνομα τοῦ γεραροῦ πατρὸς αὐτῶν.
Ἡ νεωτέρα γενεὰ ἐσαεῖ θὰ ὀφείλῃ εὐλαβῆ καὶ αἰδῶν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς ἐργάτας τῶν ἐλευθεριῶν τῆς. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Φεβρουαρίου 1885.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ ΚΑΥΤΑΝΖΟΓΛΟΥΣ. Εἰς τιμὴν ὀρεζιλομένην πρὸς τὴν μνήμην ἀνδρὸς διακριθέντος καὶ πολυτίμως συντελέσαντος εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς καλῆς τέχνης παρ' ἡμῖν, μετ' ἰδιαιτέρας θλίψεως χαράσσομεν τὰς γραμμὰς ταύτας. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ *Λυσάνδρου Καυτανζόγλου*, ἡ Ἑλλὰς ἐστερήθη ἑνὸς τῶν ἐξοχωτέρων ἀντιπροσώπων τῆς νεωτέρας τέχνης. Ὁ *Λ. Καυτανζόγλου* ὄντως ὑπῆρξε καλλιτέχνης τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα. Ἐν ταῖς μακραῖς τοῦ βίου αὐτοῦ ἐποχαῖς, τὰ ἔργα τοῦ ἀνδρὸς, δὲν συνετέλεσαν μόνον εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος, ἀλλ' ὑπῆρξαν ἀναγκαιότατα εἰς παιδείαν, ἐν τῇ εὐγνωμοσύνῃ καὶ ἐν τῇ ἀναμνήσει τῶν μεγάλων καὶ ἱερῶν. Πρὸς τὰς προόδους καὶ τελειοποιήσεις τῆς νεωτέρας παρ' ἡμῖν ἀρχιτεκτονικῆς, τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου *Λυσάνδρου Καυτανζόγλου*, συνδέεται πολυτίμως, ἅρ' ἥς δ' ἐποχῆς ἡσπάζσθῃ τὸ στάδιον τοῦτο ἐξ ἔρωτος καὶ λατρείας ἁληθοῦς, ἀνεφάνη ὕστερον ὁ ποιητὴς τῶν ἀρίστων καλλιτεχνημάτων τῆς Νέας Ἑλλάδος.

Γεννηθεὶς ἐν Θεσσαλονίκῃ τῷ 1814, ἐξ οἰκογενείας ἀείποτε διαπρεψάσης ἐπὶ γενναίοις αἰσθήμασι, κατόπιν ἀνυπερβλήτων δυσχερειῶν, καὶ ἔνεκεν τῆς ἐπαναστάσεως κατέφυγε μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν του, ἵνα διασωθῇ εἰς Μασσαλίαν, ἐνθα τὰ ἐγκύκλια μαθήματα μετὰ πολλῆς φιλομαθείας καὶ ἰδιόζοντος πόθου διῆλθεν. Ἡ ἐπιφανὴς αὐτοῦ οἰκογένεια παρέσχε σειρὰν ἐκδουλεύσεων κατὰ τὸν ἐλληνικὸν ἀγῶνα, καὶ πολλαχῶς ὑπηρέτησε τὰς γενναίας τότε τοῦ ἔθνους ὀρμὰς, ὑποστᾶσα μαρτυρικὸν διωγμόν. Τὰ εὐεργετικὰ παραδείγματα καὶ χαρόμενα ἐν τῇ λήθῃ τῶν ἐποχῶν, πάντοτε ἀποβαίνουσι χρησιμώτατα εἰς τοὺς ἀπομένοντας. Γόνος ἀντάξιος τῆς ευκλείας τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ πράγματι κληρονόμος τῆς πατρῴας ἀρετῆς καὶ μεγαλοφροσύνης, ὁ νέος *Καυτανζόγλου*, ἐρρίπτετο εἰς τὸ πρὸ ἑαυτοῦ εὐρὺ στάδιον τῆς γονιμοποιήσεως τῶν ἀγαθῶν σπερμάτων, ἅπερ ἐνεστάλαξεν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ὁ ἐνάρτεος τῆς ἐγκρίτου αὐτοῦ οἰκογενείας βίος. Μεταβὰς εἰς Ρώμην, καὶ σπουδᾶσας ἐπὶ σειρὰν μακρῶν ἐτῶν τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Ἀγίου Λουκᾶ, διέπρεψεν ἐν πολλοῖς διαγωνίσμασι καὶ ἡξιώθη τῶν ἐξοχωτέρων βραβείων. Ἀνακηρυχθεὶς ἀρχιτέκτων ὁ *Λ. Καυτανζόγλου*, ἐβραβεύθη εἴτα αἰθὺς ἐν γενικῷ διαγωνισμῷ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Μιλάνου ἐν Ἰταλίᾳ περὶ κατασκευῆς Πανεπιστημίου, μόνος μεταξὺ πολλῶν διαπρεπῶν συναδέλφων, καὶ τὸ διακριθὲν καὶ θαυμασθὲν σχέδιον τοῦ ἀνδρὸς δαπάναις τῆς Ἀκαδημίας ἐτυπώθη. Τὸ βραβεῖον, οὗ ἔτυχε κατὰ τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον, ἦν μετᾶλλιον χρυσοῦν ἄξίας ἑκατὸν ἐξήκοντα δυστήλων. Τῷ 1844 ὁ *Λ. Καυτανζόγλου* κληθεὶς ἰδίᾳ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀνέλαβε τὴν διευθύνσιν τοῦ Πολυτεχνίου, μέχρι τοῦ 1862 ὕψιστως συντελέσας εἰς πρόσδοκον καὶ εὐδοκίμησιν τοῦ ἐξόχου τούτου καθιδρύματος. Ἡ διευθύνσις τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, πάντοτε θὰ ἀναφέρεται πολυτίμως καὶ εὐγνωμῶνως, διότι ὑπῆρξε οὐχὶ ὁ Διευθυντὴς, ἀλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ Πολυτεχνείου, καὶ ὁ δημιουργὸς ἀρίστων διοργανισμῶν, ἐφ' ὧν ἔκτοτε ἐβάδισε λυσitelέστερον τὸ παρ' ἡμῖν Πολυ-

τεχνεῖον Ἀρχιτεκτονικὰ ἔργα τοῦ ἀειμνήστου Α. Καυτανζόγλου, ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν, πλὴν ἄλλων πολλῶν ιδιωτικῶν οἰκοδομῶν, παραμένουσι· τὸ Ἀρσάκειον, τὸ Πολυτεχνεῖον, ὁ Ναὸς τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ἡ Δυτικὴ ἐκκλησίᾳ, καὶ ὁ ἤδη ἀνεγειρόμενος ναὸς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ὁ Α. Καυτανζόγλου ἐν σχεδίῳ, οὗ ἡ πραγματοποίησις ὑπῆρξεν ἐν τῶν ἰδανικῶν τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ζωῆς, εἶχε δώσει τὴν ἰδέαν καὶ μεγαλοπρεποῦς μνημεῖου, εἰδους μικροῦ Πανθίου, περιλαμβάνοντος ἐν ὁμοιώμασι πάσας τὰς ἐξοχωτέρας τοῦ ἁγῶνος προσωπικότητας, συμφῶνως πρὸς τὸ πρόγραμμα τοῦ φιλέλλη-νος Ἐυνάρδου, εἰς ὃν εἶχεν ἀποστέλλει τοῦτο ὁ ἀείμνηστος Κυβερνήτης, πρῶτος διανοηθεὶς τὴν ἰδρυσιν ἐνὸς τοιοῦτου ζῶντος μνημείου τῆς δόξης μας. Τὴν ἐπιτέλε-σιν τῆς ἐθνικῆς ταύτης ἰδέας, ὁ ἀνὴρ δι' ἀγώνων καὶ συνεχῶν μεριμνῶν ἐπεδίωξεν, ἀλλ' ἀτυχῶς ἐνταῦθα, ἐνθα πᾶσαν ἰδέαν ἐξοχον ἀποπνίγει ὁ θόρυβος τοῦ ἀμοιβαίου θαυμασμοῦ, οὐδὲν ἐπέτυχε, ἕως οὗ καὶ θάνατος ἀφῆκε νεκρὸν ὁλοτελῶς τὸ ὥραϊον αὐτοῦ ὄνειρον. Ἐν τῇ ἐσπερίᾳ ὁ Α. Καυτανζόγλου καταρτισθεὶς τελείως καὶ πάντοτε εἶτα ἀσχοληθεὶς εἰς μελέτας, ἀνεδείχθη ὄντως ἀνὴρ σοφός, μετὰ βαθείας δὲ πάντοτε μαθήσεως ἡσχολήθη καὶ δι' ἀσέβητου αἰσθημάτων πρὸς τὴν καλλιτε-χνίαν καὶ ἀγάπης πρὸς ὅτι ὥραϊον, πρὸς ὅτι ἑλληνικόν. Κάτοχος μεγάλης παιδείας καὶ λάτριν ἐνθερμος τῆς ἀρχαιότητος, ἐξύχως εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἐπι-τυχίας τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, ἧς ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρώτων διαπρεπῶν συμβούλων μέχρις ἐσχάτων. Τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρὸς ἀνεγνώριζον αἱ πλείους τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἀκαδημιῶν τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῶν Καλῶν Τε-χνῶν, ὑπῆρξε δ' αὐτῶν προσφιλεὶς ἐταῖρος καὶ μέλος ἀντεπιστέλλον.

Ἐν τῇ μοιραίᾳ κακοδαμονίᾳ, ἣν διέρχεται ἡ ἄλλοτε ἡρεμος, αἰσθηματικὴ, ὑπέ-ροχος τὸ φρόνημα καὶ ἔρωτα τοῦ ἡθικοῦ πλοῦτος κοινωνία ἡμῶν, ἐνταῦθα, — ἐν τῇ μοναδικῇ πόλει τῆς τελείας τέχνης καὶ τῶν προτύπων μνημείων, — τὰ ἔργα τοῦ ἀειμνήστου Ἀνσάνδρου Καυτανζόγλου, θὰ διασώσωσιν ἐν τοῖς Ἑλλήσι τὸ ὄνο-μα αὐτοῦ, ἀνεξαρτήτως τῆς κριτικῆς, ἥτις δύναται νὰ βασανίσῃ πολλὰ τὰ ἔργα του, αἰετοὶς προσφιλεὶς καὶ σεβαστόν. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 5ῃ Ὀκ-τωβρίου 1885.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ἐξέλιπε μία ἰσχυρὰ φυσιογνωμία ἐκ τοῦ πολιτικοῦ τῆς Ἑλλάδος ὀρίζοντος. Αἱ ἰσχυραὶ φυσιο-γνωμίαι ἐν Ἑλλάδι εἰσὶ τότε σπάνιαι, ὥστε ὁ θάνατος τοῦ Ἀθανασίου Γ. Πετιμεζᾶ κατὰ τὸ ἔτος 1885 δικαίως ἐθεωρήθη γεγονός ἐξ ὅσον ἰδίας θλίψεως καὶ σημειώσεως.

Ἐγεννήθη τῷ 1826. Αἱ οἰκογενειακαὶ αὐτοῦ παραδόσεις ἐνέπνευσαν κατὰ τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν κλίσιν πρὸς τὸν στρατιωτικὸν βίον καὶ διὰ τοῦτο εἰσῆλ-θεν εἰς τὴν Στρατιωτικὴν τῶν Εὐελπίδων Σχολήν. Μετὰ διετίαν ὁμῶς ἡναγκάσθη ἐξ οἰκονομικῶν λόγων νὰ παραιτήσῃ τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ σπουδὰς. Ἀνδρωθεὶς ἤρξατο νὰ πολιτευτῇ· ἐν ἀρχῇ μὲν ἐν τῷ ἐπαρχιακῷ κύκλῳ, ὅτε γόνος ὢν τῆς φιλελευθερωτέρας καὶ ἐπιχειρηματικωτέρας ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνεκαίνιασε τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ στάδιον, γενόμενος πληρεξούσιος Καλαβρύτων (α) τοῦ 1862. Εἶτα διορισθεὶς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπορᾶσι τῆς συνελεύσεως κατὰ τὰς

(α) Κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν.

ἀνωμάλους περιστάσεις τοῦ 1863, συνεκράτησε τὴν παραλύσαντα διοίκησιν καὶ ἐπανήγαγε τὴν διασалуεῖσταν τάξιν μετὰ τὰ Ἴονιακὰ. Κατὰ τῷ 1865 ἐγένετο Νομάρχης Ναυπλίας, κατὰ δὲ τῷ 1867 Νομάρχης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. Μετὰ δὲ τὴν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο γενομένην διάλυσιν τῆς βουλῆς, ἐξελέγη βουλευτὴς Καλαθρότων καὶ ἔκτοτε διαρκῶς ἔδρα ἐν τῇ πολιτικῇ σκηνῇ. Ἐκλήθη ὡς Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κατὰ τὸ 1871 ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Κουμουνοῦρον, Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῷ 1875, καὶ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἐποχὰς πρωθυπουργοῦντος τοῦ κ. Τρικούπη.

Ὁ Ἀθ. Γ. Πετιμεζᾶς διεκρίθη ὡς χαρακτῆρ, πατριώτης ἐνθερμος, πλήρης ἀφοσιώσεως, αὐταπαρνήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Ὑπῆρξε πλήρης ζωῆς καὶ δράσεως, ἀξιομίμητον παρέχων ἑαυτὸν παράδειγμα ἀόκνου καὶ ἀδιαλείπτου ἐνεργείας ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀγῶσι. Ἐν τῇ πολιτικῇ κινήτρῃ ἡ συμμετοχὴ τοῦ Ἀθανασίου Πετιμεζᾶ ὑπῆρξε πάντοτε περισπούδαστος. Πάντοτε — καὶ τοῦτο ἀπομένει ὁ ὠραιότερος στέφανος τοῦ ἐπιφανοῦς βίου του — ἐνομιζέτο ὅτι ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ, ἔβλεπε τὰ πράγματα καθαρώτερον, καὶ ἔκρινε ταῦτα ἀνευ προκαταλήψεων, ἀφίστατο δὲ αἰείποτε πρὸ τῶν πολιτικῶν ἀντιπονηρευμάτων τῶν ἀγωνιζομένων, διὰ λογικῆς ἀκτινοβολίας, ἀποσυρόμενος ἐντέχνως τοῦ φατριαστικοῦ σκότους. Πάντοτε αἱ ἀγορεύσεις αὐτοῦ ἐπέχυνον φῶς, ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Αἰείποτε ὁ Ἀθ. Πετιμεζᾶς ἐφάνη ἐραστὴς τοῦ ἰδίου πνεύματος. Ἄν τὸ ὕψος του ἐστερεῖτο λεκτικοῦ κάλλους περιττοῦ, ἐπιδεικτικότητος φρασεολογίας ἐπὶ κητισμένης διὰ ποιητικῶν ἀνθέων, καὶ φιλαρέσκων εἰκόνων καὶ μεταφορῶν, ἦτο ὅμως ὅλος πεποίθησις εἰς τὴν λογικὴν τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ ἰσχύν. Τὰ ἐπιχειρήματά του ἦντλει πάντοτε μετὰ θάρρους ἀπὸ τῶν σπλάγχχνων τῶν ζητημάτων, κρατῶν τὴν λογικὴν δᾶδα, πρὸ τῆς ὁποίας καὶ τὰ ἐλάχιστα σημεῖα παντὸς ζητήματος καθιστῶνται εὐδιάκριτα. Οὕτως ἐνεπνέετο ὑπὸ ἐξόχρου φιλοπατρίας εἰς τὴν ἔκφρασιν τῆς ὁποίας ἔδιδεν ὅλως ἔθνικόν καὶ διακεκριμένον τύπον.

Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀθ. Γ. Πετιμεζᾶ, τὸ Ἑλληνικὸν Κοινοβούλιον καὶ ἡ Πολιτεία ἀπέστερήθη ἐξόχου καὶ τὰ μάλα σημαίνοντος πολιτευτοῦ.

Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1885.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΥΡΟΣ. Ἡ «Ποικίλη Στὸ α» πρώτη ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν Περιδικῶν καὶ Ἡμερολογίων δημοσιεύοντα ἐπιτυχῇ Εἰκόνα τοῦ ἀείμνηστου Ἰ. Βούρου, προσφέρει σμικρὸν δεῖγμα ὀφειλομένης ἐξόχου τιμῆς ἐκ μέρους τοῦ Πανελληνίου, εἰς τὸν Πατριάρχην τῶν ἐν Ἑλλάδι ἱατρῶν. Ὁ Ἰωάννης Βούρος δύναται δικαίως νὰ θεωρηθῇ, ὡς ὁ θεμελιωτὴς τῆς νεωτέρας παρ' ἡμῖν ἱατρικῆς, διότι πρῶτος ἐδίδαξεν αὐτὴν ἀπὸ τε τῆς ἔδρας τοῦ Πανεπιστημίου, εὐθὺς ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου τῷ 1837, διορισθεὶς τακτικὸς καθηγητὴς δύο τῶν οὐπωδεδεσμένων τῆς ἱατρικῆς κλάδων, τῆς ἐδικῆς νοσολογίας καὶ τῆς κλινικῆς. Πρῶτος ἔλυσεν τὸ δυσχερέστατον πρόβλημα, διδασκάλου ἐν ἄλλῃ μὲν γλώσσῃ διδασκόμενος καὶ παιδευθέντος, ἐν ἄλλῃ δὲ διδάξαντος, καὶ ἐν γλώσσῃ ἐπὶ ἀμόρφω τότε, ἣν ὤφειλε κατεσπευσμένως νὰ μορφώσῃ αὐτὸς, ἀναδιδῶν τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας ἱατροὺς, ὅπως ἀπ' αὐτῶν ἀρύηται τοὺς ἀναγκαίους εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος αὐτοῦ ὅρους.

Ὁ Ι. Βοῦρος ἐγένετο τὸ κῆρος καὶ ἡ δόξα τῆς Ἐπιστήμης. Γεννηθεὶς ἐν Χίῳ τῷ 1808, ἐσπούδασεν ἐν Βιέννῃ, διαμένων παρὰ τῷ Κωνσταντίνῳ Οἰκονόμῳ, ἀκολούθως δ' ἐν Χάλλῃ καὶ ἐν Παρίσις, ἔνθα ἐγνώρισε τὸν Κοραῆν, μεταβάς εἴτα εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1832, ὅτε κατέλαθεν ἀμέσως θέσιν διαπρεπῆ ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἐπιστημόνων τῆς ἀρτισυστάτου τότε Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐν ᾗ ἐδίδαξε μέχρι τοῦ 1848, ὅτε λόγῳ ὑγείας παραιτηθεὶς, διετήρησε τὸν τίτλον ἐπιτίμου Καθηγητοῦ. Συνέγραψε πολλὰς ἀξιολόγους μονογραφίας, ἐν αἷς μίαν περὶ χολέρας, διετέλεσε Πρόεδρος τοῦ Ἱατροσυνοδίου, διὰ δὲ τὴν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἱκανότητά του, προσελήφθη ἀρχίατρος τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος καὶ ἐγένετο εἰς τῶν ἰδιαίτερων καὶ ἐπιφανῶν αὐτοῦ Συμβούλων. Μετὰ τὴν ἐξώσιν τοῦ ἀοιδίμου ἐκείνου Βασιλέως, ὁ Ἰωάννης Βοῦρος ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμά του ἐκεῖ, ὅτε κατὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊὰν τοῦ Σταυροδρομίου, ἀπώλεσε μέγα μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἐπανῆλθεν δ' αὖθις εἰς τὴν Ἑλλάδα μετ' ἐκτάκτου ἐνθουσιασμοῦ καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ λατρίᾳ καὶ τῷ θαυμασμῷ τῶν Ἑλλήνων, ἀληθῆς Πρύτανις τῶν ἐπιζώντων ἱατρῶν τοῦ Γένους.

Ὁ Ἰωάννης Βοῦρος διεκρίθη ὡς ἀνὴρ ἰσχυρὰς διανοίας καὶ κατέχων πλούτον σοφίας καὶ πολυμαθείας. Ὡς μέλος καὶ εἴτα ἐπὶ πολλὰ ἔτη πρόεδρος τοῦ Ἱατροσυνοδίου ἐπεδείξατο θαυμασίαν ἱκανότητα καὶ σειρὰν ἐξόχων ἀρετῶν. Ἀπασα ἡ ὑγειονομικὴ νομοθεσία εἶναι ἔργον αὐτοῦ. Ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀπέθῃ ἐθνικῆς ὠφελείας πρόξενος καὶ ἠργάσθη μετὰ ζήλου εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἐτέρου σπουδαιοτάτου νομοθετήματος. Ἡ ἔκδοσις τῆς μέχρι τοῦδε ἰσχυροῦς φαρμακοποιίας εἶναι ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Βούρου, συμπράξει τοῦ καθηγητοῦ τῆς χημείας ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἀειμνήστου διαπρεποῦς ἀνδρὸς Ξαυερίου Λάνδερερ καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Βασιλικοῦ φαρμακείου Ἰωσήφ Σαρτορίου.

Τὸ ὄνομα τοῦ ἐπιφανοῦς ἀνδρὸς θά μὲν ἔσκει ἀθάνατον ἐν τῇ εὐγνωμοσύνῃ ἡμῶν, ἣ δὲ ἐπιστήμη αἰετοπε θά γεραίρῃ τὴν μνήμην τοῦ δοξάσαντος αὐτὴν ἐξόχου ἐπιστήμονος. Εὐχόμεθα ἐγκαρδίως, ἵνα ἐν καταλληλοτέρῳ τόπῳ καὶ ἐν ἄλλῳ καιρῷ ἐκτεθῇ προσηκόντως ὁ βίος τοῦ Ἰωάννου Βούρου, καὶ ἡ ἱστορία ὁμιλήσῃ εὐγλώττως ὡς προσήκει, περὶ τῶν ἱατρικῶν ἔργων καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ἀρετῶν τοῦ ἐξόχου ἀνδρὸς, ὃν ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἐν γενικῷ πένθει ἐκήδευσεν τὴν 28 Ἰανουαρίου 1885.

ΜΑΡΚΟΣ Γ. ΚΑΡΑΤΖΑΣ. Τὸ λήξαν ἔτος τοῦ 1885 ἀφῆρσεν ἐκ τῶν κόλπων τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ τοὺς ἐκλεκτοτέρους ἐν αὐτῷ ἄνδρας, καὶ ἀπεστέργησε τὸ Ἔθνος ἐγκρίτων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ὁποίων πολλὰ ἀνέμενε καὶ πάντοτε ἀνεγνώριζε ἱκανότητος πεφωτισμένους καὶ στρατιωτικὰς ἀληθείας. Ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐποχὴν νέων αἰσθημάτων, ὅτε ἔμελλον νέα ἔργα νὰ καταδείξωσιν, ὅτι δὲν ἐσθέσθη ὑπὸ τῆς δηλητηριώδους πνοῆς τῆς ἐποχῆς ἡμῶν τὸ πῦρ τῆς ἐλληνικῆς τοῦ εἰκοσίου ἐστίας, ἣ ἀπὸ τοῦ κόσμου κατὰ δυστυχῆ σύμπτωσιν στέρξης τόσων διαπρεπῶν ἀξιωματικῶν, ἀληθῶν ἐγκυκλωπισμάτων τοῦ στρατοῦ, ὑπῆρξε μέγα δυστύχημα.

Εἰς τὸν κύκλον τῶν ἀρίστων τούτων ἀνδρῶν ἀνήκει ὁ τελευταῖον ἀποβιώσας Μάρκος Γ. Καρατζᾶς. Ὑἱὸς τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου στρατηγοῦ Γ. Καρατζᾶ,

τοῦ ὑπηρετήσαντος ὑπὸ τὸν Φαβιέρου καὶ ἀνήκοντος εἰς τὴν ἀθάνατον χορείαν τῶν μεγαλοεργησάντων ἡρώων, τῶν ἀναλαβόντων τὸ ἐπικίνδυνον τῆς εἰσόδου εἰς τὴν πολισοκυμένην Ἀκρόπολιν μετὰ σάκκου πυρίτιδος ἐπ' ὤμων, ἀνεφάνη τύπος ἀληθοῦς στρατιώτου, περιουσιζομένου ἐν τῇ σφαίρᾳ τῶν καθαρῶς στρατιωτικῶν καθηκόντων καὶ εἰς τὰ τοῦ διαπρεποῦς αὐτοῦ οἴκου, οὗ τὸ ὄνομα συνδεδεμένον ταῖς ἀρίσταῖς σελίδι τῆς νεωτέρας στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς ἱστορίας, θὰ παραμμένη ζωήρην, ὡς ἐν τῶν προσφιλεστέρων τῇ Ἑλλάδι. Φέρων πλήρη τὰ διδάγματα τῆς ἐνδόξου αὐτοῦ καὶ μεγάλης οἰκογενείας, ὁμολογομένως, εἰ καὶ ἐν ἀκμαίᾳ ἡλικίᾳ τελευτήσας, κατέλιπε ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν νεωτέρων στρατιωτικῶν χρόνων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδος, ἀξιολόγους σελίδας. Γεννηθεὶς τῇ 7ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1845, ἐξήλωσε ἐξ ἀπαλῶν ὀνύγων τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, σπουδᾶς δὲ πολυτίμως ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ τῶν Εὐελπίδων, βραδύτερον ἐτελειοποίησε τὴν μόρφωσιν αὐτοῦ ἐν Γαλλίᾳ. Πολλὰ καὶ θαυμάσθη ἐν ταῖς διαπρεπεστέραις Στρατιωτικαῖς Σχολαῖς τῆς Εὐρώπης τοῦ Ἑλληνος νεαροῦ ἀξιωματικοῦ ἡ μοναδικῇ καὶ αὐστηρᾷ παιδείῳ καὶ ἔφεσις εἰς τελειοτέραν μόρφωσιν.

Ταχέως διὰ τῆς στρατιωτικῆς παιδείας αὐτοῦ ὁ Νάρκος Καρατζᾶς καὶ τῆς διαρκoῦς ἀφοσιώσεώς του ἀπέναντι ἀξιωματικῶς τοῦ πυροβολικοῦ ἐξείρετος. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐξόχῳ πολιτείᾳ τοῦ κ. Χ. Τρικούπη, ὁ ἀείμνηστος Μ. Καρατζᾶς, ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Στρατιωτικῶν, ὡς διευθυντῆς τοῦ Τμήματος τοῦ προσωπικοῦ, ὑπῆρξεν ὁ διαπρεπὴς εἰσηγητὴς πάσης περρωτισμένης στρατιωτικῆς πρωτοβουλίας. Ἀείποτε ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ ἡ στρατιωτικὴ ἀξία, ἡ πάντοτε ὑπὸ τῶν κατὰ καιροῦς ὑπουργῶν τῶν Στρατιωτικῶν χρησιμοποιοιθεῖσα καταλλήλως, ὅ' ἀναφέρεται εὐγνωμόνως, καὶ θὰ μνημονεύεται ἰδίᾳ ἡ καρποφόρος τριετής ἐργασία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξ ἧς ἐτέθησαν αἱ βᾶσεις τῆς συντάξεως τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος. Πλείστα στρατιωτικὰ νομοσχέδια, συντελέσαντα εἰς τὴν ἐπιδιωκομένην βελτίωσιν τοῦ στρατοῦ, ὀφείλονται εἰς τὴν ἐπινοητικότητα καὶ τὴν ἀκαταπῇντον κατεργασίαν τοῦ ἀνδρὸς. Ἰδιαίτοντως ὁ κ. Χ. Τρικούπης, ὁ ἐπιφανέστατος οὗτος πολιτικὸς ἀνὴρ, ἐτίμα καὶ ἀείποτε προσφιλὸς ἐχρησιμοποίησε τὴν ἀξίαν τοῦ Μ. Καρατζᾶ. Ἡ ἀφιέωσις τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ, ἀνέδειξεν αὐτὸν ἄνδρα ἐκτάκτου ζήλου καὶ σπανίας ἐπιμελείας, ταχέως δὲ διεκρίθη ἡ εὐρεία τοῦ Μ. Καρατζᾶ παιδεία, ὁ ἀληθὴς αὐτοῦ στρατιωτικὸς χαρακτὴρ καὶ ἡ φλόξ τοῦ αἰσθημάτων τῆς φιλοπατρίας εἰς τὰ στήθη τοῦ. Εἶχε συζευχθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ ἐγκρίτου κυρίου Σούτσου Μιγάλθου κ. Ῥωξάνην, εὐγενῆ καὶ διακεκριμένην τὰ αἰσθήματα κυρίαν μεταξὺ τῶν νεωτέρων παρ' ἡμῖν ἐλληνίδων. Τιμηθεὶς διὰ διαφορῶν ξένων παρασῆμων καὶ τελευταῖον διακριθεὶς ὡς ὑποδιοικητῆς τοῦ Α' τμήματος τοῦ Πυροβολικοῦ, ἀπέθανε τῇ 27ῃ Ὀκτωβρίου 1885 ἐν τῇ ἀνθηροτέρᾳ στρατιωτικῇ του ζωῇ καὶ τῇ ἀκμῇ τῆς δράσεως αὐτοῦ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΨΑΘΗΣ. Ἐγεννήθη τῷ 1814 ἐν Σμόρνῃ ἐκ γονέων εὐπόρων καὶ ἐκ τῶν πρῶτα φερόντων ἐν τῇ ἐμπορικῇ τῆς πόλεως ταύτης κοινωσίᾳ. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ μεμνημένος τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταρίας, συνέπραξε αὐτῇ παντοῦ τρόπῳ ἕως οὗ καταδιωχθεὶς διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν Ὀθωμανικῶν ἀρχῶν, διεξέφυγε μὲν τὰς χεῖρας τῶν δεινῶν, ἀπώλεσε ὅμως τὴν σημαντικὴν αὐτοῦ περιουσίαν, δήμευθεῖσαν ὑπὸ τῶν τυράννων. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι τῶν χρόνων ἐκείνων πρὸς οὐδὲν ἐλογίζοντο τὴν τῶν χρημάτων ἀπώλειαν ὡς αἱ ἀπέμενεν αὐτοῖς τὸ πολυτιμώτατον κτήμα ἡ ζωὴ καὶ μετ' αὐτῆς ἡ ἀρετὴ πρὸς ἐξυπηρέτησιν πάντοτε τῆς πατρίδος πατρίδος. Ὁ Ε. Ψάθης μὴδὲν ἄλλο πλὴν τούτων κληρονομήσας, κατετάχθη νεώτατος ἑπ., εἰς τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ συμμετέσχε τοῦ ἀγῶνος κατὰ τὴν πρὸ τῆς Σάμου ναυμαχίας, ἐν ᾗ καὶ ἐπληρώθη. Ἐπὶ τούτῳ ἔφερον ὁ ἀείμνηστος Ψάθης τὸν Σταυρὸν τοῦ ἀγωνιστοῦ, ἀλλ' οὐχὶ ὡς ἀπλὴν ἀνάμνησιν ἀρετῆς παρελθούσης ἢ ἀρχῆς πλέον, διότι τὴν γενναϊότητα τῆς ψυχῆς

ἐτήρουν ἀμείωτον καὶ διὰ τὸν εἰρηνικὸν αὐτοῦ βίον, ἐπανειλημμένως ἐκθέσας τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζωὴν εἰς προφανή ὑπὲρ τῶν ἄλλων κίνδυνον, οὐχὶ δ' ἄπαξ ἐν ποικίλαις περιστάσεσι γινόμενος θῶμα τῆς ἀξιοζήλου αὐτοῦ αὐταπαρνήσεως καὶ τοῦ πολυτίμου πατριωτισμοῦ. Προαχθεὶς ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς τιμιότητος αὐτοῦ ὁ ἀσπίδμος *Ε. Ψάθης*, ἡγαπήθη παρὰ πάντων τῶν γνωρισάντων αὐτὸν, καὶ ἡγάπησε μετὰ τῶν οἰκείων αὐτοῦ καὶ τὴν κοινὴν τῶν Ἑλλήνων πατρίδα. Ὑπὲρ ταύτης μὲν προσήλθε πάντοτε ἄρωγος τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν, τοὺς δὲ ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὑπεστήριξεν καὶ ἀνέδειξεν, ἐκπαιδεύσας καὶ ἀποκαταστήσας καὶ ἐκ τῶν τέκνων αὐτῶν οὐκ ὀλίγα. Ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Ἰανουαρίου 1885.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΠΟΥΝΗΣ. Ἀγῆρως παραμένει ἡ μνήμη τῶν ἐσχόντων ἡνδρῶν. Ἡ ἱστορία παραδίδει τὰ πρότυπα αὐτῶν τοῖς μεταγενεστέροις πρὸς διδασκαλίαν, καὶ ὁ λόγος ἐξαίρει πρὸς μίμησιν τὸν βίον ἀνδρῶν ἀγαθῶν, ἔργῳ γενομένων, κατὰδὲ τὸν τοῖς πᾶσι ποίων τὰς πράξεις καὶ τὰς ἀρετάς.

Ἡ ἐποχὴ ἐν ἣ εἶδε τὸ εὖς ὁ Ἰωάννης Καρπούνης ὑπῆρξεν ἐποχὴ μεγάλου γούρου γενεᾶς. Ὑπὸ τὴν γονιμοποιὸν αὐραὴν πόθων εὐγενῶν καὶ ἰδεῶν πανελληνίων, ἀνεβλάστανον γενναῖα σπέρματα προσωπικῶν ἀρετῶν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ ἔθνους, καὶ τὸ φρόνημα τῶν νέων Ἑλλήνων ὤθη εἰς μεγαλοπράγματα βίον ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ὁ ἀληθὴς ἔρως πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸ καθήκον.

Τῆς ἐποχῆς ταύτης, τῆς παραγωγούσης ἀξίας καὶ ἀνδρας ἐσχῶς εἶτα διακριθέντας, ὑπῆρξε προῖον καὶ δημιουργία ὁ ἀειμνήστος Ἰωάννης Καρπούνης. Νεώτατος ἐγαλουρήθη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος καὶ ἐδιδάχθη τὸ ὑπηρετεῖν τὴν πατρίδα ἀφιλοκερδῶς. Διὰ τοῦτο εἰς τὸν μετέπειτα ἐνεργὸν αὐτοῦ βίον ὁ Ἰ. Καρπούνης, ἀνεδείχθη εἰς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες ἂν δὲν ἔχῃσι τὸ προσὸν τοῦ ἐπιτηδείου, στολίζοντι ὅμως ὑπὸ προτερημάτων ἀξιοζήλων, καὶ διαβιώσιν ἑλληνοπρεπῶς, μίαν μόνον σκέψιν ἔχοντες τὸ «Μεγαλεῖν τῆς Πατρίδος».

Διατελέσας μετὰ τοῦ Δημητρίου Βότσαρη πρῶτος διαγγελεὺς τοῦ ἀειμνήστου Ὁθωνος, ἦν ὁ τελευταῖος ἐπιζήσας ἐκ τῶν συνοδουσάντων Ἑλλήνων τὸν ἀειμνήστον Βασιλέα κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλευσίν του, διακριθεὶς πάντοτε ἐπὶ εὐθύτητι χαρκτηῆρος, καὶ ὑπερετήσας μέχρι τοῦ 1871 εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας, ὅτε ἀπεστρατεύθη, φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ Συνταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ. Τὸν βαθμὸν τοῦτον ἔλαβε, ἀφ' οὗ ἐπετέλεσε τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκον, ἐκτίσας δὲ τὰ στρατιωτικὰ ἀξιώματα, κατόπιν προσωπικῶν ὑπηρεσιῶν, ἀφ' οὗ ἐξηκολούθησεν ὑπηρετῶν ἐν τῷ τακτικῷ Στρατῷ, καὶ παρέσχεν εἰς τὴν κρίσιν αὐτῶν συνταξὶν αὐτοῦ τὰς γνώσεις τῆς πείρας, ἃς ἐν τῷ βίῳ μακρᾷ ἐργασίας περισυνέλεξας· αἱ στρατιωτικαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ Ἰω. Καρπούνη μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Συνταγματάρχου ὑπῆρξαν θετικαὶ καὶ καθαρῶς στρατιωτικαί, οὐχὶ δὲ ὑπηρεσίαι εἰς ἀμοιβὴν ἀλλοτρίων ἐκδουλεύσεων.

Μεγαλοπράγματα κεκτημένος καρδίαν, χριστιανικὴν μετριοφροσύνην, φέρων ἐν τοῖς μυχοῖς τῆς συνεδήσεως αὐτοῦ ἀπαράμιλλον τὸ αἶσθημα τῆς πρὸς τὸ ἔθνος ἀγάπης, παρέμενε μετὰ τῶν γνωρίμων αὐτῷ ἀληθὴς στρατιώτης, πιστὸς εἰς τὸ καθήκον καὶ τὴν τάξιν. Ὑπῆρξε μεγαλοπρεπὲς πρότυπον εἰλικρινείας, ἀδόλου χαρκτηῆρος, ἀρετῆς καὶ γνησίου πατριωτισμοῦ. Ὑπῆρξεν ἀνὴρ συντηρητικῶν καὶ καθαρῶς φιλοβασιλικῶν φρονημάτων, λάτρης δὲ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος καὶ ἀντίθετος τῆς ἀκρας ἐλευθερίας. Ὑπεστήριξε τὰς ἰδέας αὐτοῦ λίαν καθαρῶς, καὶ ἐν τῇ μετριότητι, τῇ ἐμπροστίᾳ εἰς περτωτισμένον καὶ ἀληθὲς στρατιώτην, συζητῶν καὶ μὴ ἐπιμένων νὰ προσηλυτίσῃ τινά. Ἐν ἡλικίᾳ 73 ἐτῶν ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1885.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΣΟΥΤΣΟΣ. Ἀθῆνης τὴν 40 Δεκεμβρίου 1884 ἀπέθανεν ὁ Νικόλαος Ι. Σούτσος, ἀνὴρ διακριθεὶς ἐν τε τῷ στρατιωτικῷ καὶ πολιτικῷ σταδίῳ. Ἐν τῷ ἑλληνικῷ στρατῷ ὁ θάνατος τοῦ Νικολάου Σούτσου παρή-

γαγε βαθυτάτην θλίψιν καὶ ἀμέριστον λύπην, διότι ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία τοῦ ἀνδρὸς παρῆλθον πολυαριθμούς ἀφορμάς, ὅπως ἐντονωτέραν καταστήτωσι τὴν λύπην ἐπὶ τῇ προώρῳ αὐτοῦ τελευτῇ. "Ὅσον καὶ ἂν ᾖ βέβαιος καὶ ἀναπόφευκτος ὁ θάνατος, ὅταν ὅμως ἀπροσδοκῆτως ἐπέρχεται καὶ κατασυντρίβει ὑπαρξιν διακεκριμένην, ὑπαρξιν πλήρη ζωῆς καὶ δυνάμεως, ὑπαρξιν ἐξυπηρετούσαν πολυτίμητον ἐν τῇ κοινωνίᾳ συμφέροντα, ἡ εἰκὼν τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ ἐμποιεῖ θλίψιν βαθύαν συνέ/ει τοῦ λογισμοῦ τὴν δύναμιν, καὶ εἰς πένθος καταδύθει βαθύ.

Ὁ Νικόλαος Ι. Σούτσος. ὑπῆρξεν ἐκ τῶν εὐαρίθιων ἐκείνων καὶ ἐπιζητῶν παραδειγμάτων ἀνδρὸς διαμορφωθέντος ἐν τῷ βίῳ ἀξιοπρεπῶς καὶ δημιουργήσαντος στάδιον εὐρείας καὶ κοινωφελούς ἐνεργείας. Ἐν τῷ πολιτικῷ σταδίῳ, ἐν ᾧ ὄχι ὀλίγον ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀξία τοῦ ἀνδρὸς, πάντοτε ἐξυπηρετήθη ὑπ' αὐτοῦ πᾶσα ἀγαθὴ καὶ προοδευτικὴ ἰδέα, ἡ δὲ ἐργασία αὐτοῦ ἀπείθῃ τελεσφόρος, διότι τῶν πράξεων ὁδηγὸς ὑπῆρξε πλήρης καὶ ἀμέριστος εἰς τὸ ἀληθὲς καλὸν καὶ ἀφροσύνης, διαύγεια διανοίας καὶ πείρας περίσσεια. Δὲν ὑπῆρξε πολιτικὸς ψυχρὸς οὐδὲ κατὰ θεωρίαν συνήθως πολιτευτής. Ἠπίστατο ὅπως ὠφελῇται τῶν ἀξιομάτων τῆς μακρᾶς πείρας καὶ τῶν γνώσεων αὐτοῦ καὶ τελεσφόρως ἐπελαμβάνετο ὅπως χρησιμοποιοῖ ταῦτα.

Ἐξ ἐπιφανοῦς οἰκογενείας καταγόμενος, παιδευθεὶς μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ πολυτίμους ἐπὶ χρηστότητι ἐν τῇ καθόλου πολιτείᾳ αὐτοῦ ἀναδειχθεὶς ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς τοῦ σταδίου αὐτοῦ, ἐτιμῆθη καὶ ὡς στρατιώτης διὰ τὴν μοναδικὴν αὐτοῦ ἱκανότητα καὶ σπανίαν εὐστάθειαν, γνώσιν καὶ ἀφροσύνην, καὶ ὡς πολίτης, κατ' ἐπανάληψιν κληθεὶς ὡς βουλευτῆς Σύρου, διὰ τὰς γνώσεις αὐτοῦ, τὸν ἀληθῆ καὶ ἀνεξάρτητον χαρακτήρα του, ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸ ἐλεύθερον τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ καὶ τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἔθνους του. Μέλος ἔγκριτον τῆς διακεκριμένης οἰκογενείας τῶν Σούτσων, μετέχει σπανίας ἠθικῆς, ἐμφορούμενος δὲ ὑπὸ τῆς συναισθήσεως τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος, τῆς πρὸς τὸν βασιλέα πίστεως καὶ τοῦ πρὸς ἑαυτὸν σεβασμοῦ, ἐξεζήτει τὰς περιστάσεις, ἵνα προσφέρῃ τῇ πατρίδι τὰς πολυτίμους αὐτοῦ ὑπηρεσίας, ἐν τῇ συναφείᾳ μετ' ἀνδρῶν, ὧν ἡ ἱκανότης, ὁ ἠθικὸς χαρακτήρ, τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς προαιρέσεως ἡ κοινωνία παρῆλθον αὐτῷ τὴν ἀσφαλεστέραν ἐγγύησιν ὑπὲρ τῆς εὐδοώσεως τῶν θερμότερων τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐπιθυμιῶν. Ἐν τῇ συναισθήσει τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ταύτης δυνάμεως εἶχεν ἀπώτατον τὸ ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας φρόνημα, οὐδέποτε δὲ οὔτε τὰ φίλτρα τῆς ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ διακεκριμένης αὐτοῦ θέσεως ἀπέναντι τῶν πολιτῶν ἢ συστρατιωτῶν του παρεμποδίζον τὴν εἰς τὸ καθήκον εἰλικρινῇ ἀφιέρωσιν καὶ ἀμετάβλητον σταθερότητα, οὔτε ἀπέναντι οὐδενὸς μετεβάλλον τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς κρίσεως καὶ τὴν παρρησίαν τῆς γνώμης καὶ πεποιθήσεως τοῦ ἀνδρὸς.

Ὡς Στρατιώτης ἐν τῷ Μηχανικῷ Σώματι, ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν ἡλικίων αὐτοῦ φυσικῶν ἀρετῶν καὶ τῶν ἐκ τῆς ἀρίστης στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως του προσόντων, ἐν οἷαδήποτε στρατιωτικῇ περιστάσει ἐφάνη ὄντως ἐν τῶν ἐγκαιρῶν ἐπαγγελμάτων αὐτοῦ. Μετὰ τὰς ἐν τῇ Στρατ. Σχολῇ τῶν Βυεπλίδων ἐπιμελείας αὐτοῦ σπουδαίας, τελειοποιηθεὶς ἐν Παρίσις, κατηρτίσθη εἰς τῶν μᾶλλον ἐπιφανεστέρων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ ἡμετέρου Στρατοῦ, χρηματίσας καθηγητῆς τῆς Ὀδοποιίας ἐν τῷ Στρατιωτικῷ Σχολείῳ, ἐκδοὺς δ' εἴτα καὶ ἀξιόλογον σύγγραμμα τοῦ μαθήματος αὐτοῦ. Τελευταίον ὡς Διοικητῆς τῶν πρώτων ταγμάτων τοῦ Μηχανικοῦ ἀφῆκεν ἐξαιρετοὺς ἀναμνήσεις διακεκριμένου καὶ πεφωτισμένου στρατιώτου.